

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Інститут управління, психології та безпеки

Кафедра практичної психології

**ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГА В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ:
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР**

кваліфікаційна робота

здобувача вищої освіти

освітнього ступеня «магістр»

Софія ЛАРІОНОВА

2 курсу, денної форми навчання

спеціальність 053 «Психологія»

ОНП «Психологія»

Науковий керівник

доктор психологічних наук, професор

Галина КАТОЛИК

Рецензент

доктор психологічних наук, професор

Зоряна КОВАЛЬЧУК

Кваліфікаційна робота допущена до захисту

«5» грудня 2023 р., протокол №5

Т.в.о. завідувача кафедри практичної психології

доктор психологічних наук, доцент

_____ **Євген КАРПЕНКО**

Львів

2023

АНОТАЦІЯ

ЛАРІОНОВА Софія Геннадіївна - Діяльність психолога в Національній поліції України: соціально психологічний вимір. Магістерська робота – це поглиблене дослідження багатогранної сфери діяльності психологів в Національній поліції України, комплексне дослідження всіх аспектів. Дослідження використовує структуру, що охоплює теоретичний аналіз, міжкультурні зв'язки, функціональну оцінку ефективності та емпіричні дослідження, щоб розкрити складну психосоціальну арену правоохоронних органів.

Ця робота починається з теоретичного аналізу, який закладає концептуальну основу для розуміння ролі психологів у правоохоронній діяльності. Він заглиблюється в теоретичні основи, які спрямовують і формують аспекти їхньої роботи, допомагаючи подолати розрив між академічними знаннями та застосуванням у реальному світі.

Поглиблене вивчення міжкультурних наративів може допомогти розвинути глобальну перспективу, яка визнає культурні нюанси, які впливають на роботу психологів у правоохоронних органах. Розглянуто функціональну діяльність психологів, з особливим акцентом на їх ключову роль у здійсненні психологічної та інформаційної підтримки поліції. У роботі висвітлено застосування їхнього досвіду, проливаючи світло на те, як психологи активно сприяють добробуту правоохоронної спільноти.

Дослідження заглиблюється у сферу практик профайлінгу в Національній поліції, критично аналізуючи їх застосування та наслідки. Цей розділ надає цінну інформацію про еволюцію методологій, що застосовуються психологами для покращення кримінальних розслідувань в унікальному середовищі українських правоохоронних органів.

Спеціальне дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психологів пропонує нюансні перспективи їхнього впливу в Національній поліції. У цьому розділі підкреслюється вирішальна роль психологів у формуванні організаційної культури та індивідуального благополуччя в правоохоронній спільноті.

Наступним етапом роботи є емпіричне дослідження, в якому використовуються кількісні методи для аналізу соціально-психологічних аспектів діяльності психологів. Цей емпіричний підхід дає конкретні дані, що дозволяють системно зрозуміти акцентуації характеру, емоційні стани та рівень соціальної фрустрації.

Детальний аналіз вибірки дослідження збагачує інформаційно, пропонуючи демографічні та інші дані учасників. Цей розділ поглиблює розуміння індивідуальних відмінностей, підвищуючи застосовність результатів дослідження до ширшого контексту Національної поліції.

Охарактеризовано методи дослідження, використані для вивчення соціально-психологічного виміру, що демонструють методологічне розмаїття, яке поєднує добре відомі інструменти з персоналізованим опитувальником. Такий підхід забезпечує цілісне розуміння, інтегруючи кількісні та якісні методології.

Магістерська робота завершується ретельним аналізом результатів дослідження, розкриваючи кореляції та закономірності, що мають вирішальне значення для розшифрування соціально-психологічної динаміки, яка спостерігається. Висновки роботи містять практичні узагальнення, які допоможуть сформулювати цілеспрямовані заходи та рекомендації для Національної поліції України.

Ключові слова: соціально-психологічний вимір, аналіз, Національна поліція України, психологія, міжкультурні наративи, дослідження, профайлінг.

LARIONOVA Sofiia Hennadiivna - Psychologist's activity in the National Police of Ukraine: social and psychological dimension. The master's thesis is an in-depth study of the multifaceted field of psychologists in the National Police of Ukraine, a comprehensive research of all aspects. The research utilizes a framework that encompasses theoretical analysis, intercultural studies, functional performance appraisal, and empirical research to uncover the complex psychosocial arena of law enforcement.

This paper begins with a theoretical analysis that provides a conceptual framework for understanding the role of psychologists in law enforcement. It then delves into the theoretical frameworks that guide and shape aspects of their work, helping to bridge the gap between academic knowledge and real-world application.

An in-depth study of intercultural narratives can help develop a global perspective that recognizes the cultural nuances that influence the work of psychologists in law enforcement. The functional activities of psychologists are examined, with a particular focus on their key role in providing psychological and information support to the police. The paper highlights the application of their expertise, shedding light on how psychologists actively contribute to the well-being of the law enforcement community.

The study delves into the field of profiling practices in the National Police, critically analyzing their application and consequences. This section provides valuable insights into the evolution of methodologies used by psychologists to improve criminal investigations in the unique environment of Ukrainian law enforcement.

A special study of the socio-psychological dimension of psychologists' work offers nuanced perspectives on their impact in the National Police. This section emphasizes the crucial role of psychologists in shaping organizational culture and individual well-being in the law enforcement community.

The next stage of the paper is an empirical study that uses quantitative methods to analyze the social and psychological aspects of psychologists' work. This empirical approach provides concrete data that allows for a systematic understanding of character accentuations, emotional states, and the level of social frustration.

A detailed analysis of the study sample enriches the narrative by offering demographic and other data on participants. This section deepens the understanding of individual differences, increasing the applicability of the research findings to the broader context of the National Police.

The research methods used to examine the socio-psychological dimension are described, demonstrating methodological diversity that combines well-known instruments with a personalized questionnaire. This approach provides a holistic understanding by integrating quantitative and qualitative methodologies.

The master's thesis concludes with a thorough analysis of the research findings, revealing correlations and patterns that are crucial to deciphering the observed social and psychological dynamics. The conclusions of the work contain practical generalizations that will help to formulate targeted measures and recommendations for the National Police of Ukraine.

Key words: socio-psychological dimension, analysis, National Police of Ukraine, psychology, intercultural narratives, research, profiling.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
--------------------	----------

РОЗДІЛ 1. Теоретичний аналіз діяльності психолога в поліції	10
1.1. Аналіз крос культурних наративів функціонування психолога в поліції.	12
1.2. Функціональна діяльність психолога та його сприяння здійсненню психолого- інформаційного забезпечення поліції.	14
1.3. Профайлинг в Національній поліції України	17
1.4. Соціально-психологічний вимір діяльності психолога в національній поліції України.....	25
Висновок до Розділу I.....	30
РОЗДІЛ 2. Емпіричне дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психолога в Національній поліції України	32
2.1 Аналіз вибірки дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психолога в Національній поліції України	32
2.2 Характеристика методик дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психолога в Національній поліції України	35
2.3. Аналіз результатів дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психолога в Національній поліції України	37
Висновок до Розділу II	59
ВИСНОВОК	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ.....	68

ВСТУП

Актуальність роботи – має нову специфіку в умовах в війні, наукова практична актуальність від – «як і чому загострюються протиріччя?», до - «внутрішньої психології кожної особистості суспільства», яке знаходить в воєнному стані, і актуалізує як конструктивні так і деструктивні способи

діяльності (форми життєдіяльності). Діяльність психологів набуває нових викликів і нових форм. Дослідженнями даної проблематики займались у різні часи, як вітчизняні так і закордонні науковці. Роль психології в правоохоронних органах значно еволюціонувала протягом багатьох років, визнаючи складну взаємодію соціальних і психологічних чинників у складній сфері поліцейської діяльності. Україна, з її унікальною історичною, культурною та соціальною динамікою, також стала свідком інтеграції психологічної експертизи в Національну поліцію. Ця робота заглиблюється в багатогранний вимір діяльності психолога в Національній поліції України, зосереджуючись на критичних перетинах соціальних і психологічних факторів, які формують його роль.

У державі, яка переходить до демократичного врядування та прагне до утвердження верховенства права, поліція відіграє ключову роль у підтримці громадської безпеки та забезпеченні правосуддя. Однак ця роль не позбавлена викликів. Поліцейська діяльність є напруженою, передбачає роботу в умовах високого тиску, складну взаємодію з різноманітними громадами та травматичні події. Саме в цьому контексті присутність психологів стає незамінною.

Основна мета цієї роботи - дослідити соціальні та психологічні виміри ролі психолога в Національній поліції України. Вона заглиблюється в різні аспекти їхньої роботи, від благополуччя поліцейських та відносин з громадою до кризового втручання та вирішення конфліктів. Зрозумівши багатогранність їхнього внеску, ми зможемо отримати уявлення про те, як психологія допомагає подолати розрив між правоохоронцями та громадами, яким вони служать, що в кінцевому підсумку сприяє створенню більш безпечного та справедливого суспільства.

У цьому дослідженні, маю на меті, також підкреслити важливість культурної чутливості та виклики, пов'язані з унікальним соціокультурним ландшафтом України. Історія України, етнічне розмаїття та мінливі суспільні

норми впливають на роботу психологів у поліції. Ця робота має на меті пролити світло на те, як ці фактори формують стратегії та підходи, що застосовуються психологами для виконання своєї життєво важливої ролі.

По суті, діяльність психолога в Національній поліції України слугує мікрокосмом ширших викликів і можливостей, з якими стикається країна на шляху до демократичного врядування та зміцнення правопорядку. Розглядаючи їхню роботу крізь призму соціального та психологічного вимірів, ми прагнемо оцінити нюанси та життєво важливу роль, яку вони відіграють у формуванні теперішнього та майбутнього поліцейських зусиль України.

Об'єктом роботи є діяльність психолога як соціально-психологічний феномен.

Предмет: діяльність психолога в Національній поліції України.

Мета: теоретично проаналізувати та емпірично дослідити діяльність психолога в Національній поліції України.

Завдання: здійснити теоретичний аналіз діяльності психолога в Національній поліції України; провести аналіз крос культурних наративів функціонування психолога в поліції; ознайомитись з функціонуванням діяльності психолога та його сприяння здійсненню психолого-інформаційного забезпечення поліції; розглянути профайлінг в Національній поліції України; розібрати соціально-психологічний вимір діяльності психолога в Національній поліції України; емпірично дослідити діяльність психолога в Національній поліції України; охарактеризувати методи дослідження діяльності психолога в Національній поліції України; проаналізувати дослідження діяльності психолога в Національній поліції України; висновки.

Наукова новизна: дослідження рекомендується для ознайомлення університетам які готують майбутніх спеціалістів в таких сферах як психологія, також корисна для ознайомлення курсантам та студентам ДСНС.

Практичне значення: Практичне значення дослідження діяльності психолога в Національній поліції України в соціально-психологічному вимірі є надзвичайно важливим як для осіб, які працюють у правоохоронній системі, так і для організаційної динаміки Національної поліції. Висновки та ідеї, отримані в результаті цього дослідження, мають кілька практичних наслідків, які можуть сприяти підвищенню загального благополуччя, ефективності та життєстійкості психологів, а отже, і поліції в цілому.

Методи і методики: методологічною основою дослідження були праці : Католик Г. В. Професійне становлення психолога в контексті психологічної допомоги дітям та молоді; Alispahic S. Definition of police psychology: The role of psychologist in the police ; Cherry K. 5 Important Social Psychology Concepts ; Monfared J. What is Police Psychology and Is It a Career for You? ; Douglas J. E. Burgess M. Criminal Profiling - A Viable Investigative Tool Against Violent Crime; наукові статті - What is criminal profiling and what is its role in law enforcement?; Дідковська-Бідюк М. В. Профайлінг як метод профілактики протиправних дій; Кокун О.М., збірник методик для діагностики психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до діяльності у складі миротворчих підрозділів.

Структура роботи – Робота складається з двох розділів та сімох підрозділів. Включає в себе сорок чотири сторінки основного тексту, додатки, списки використаних джерел (17) , висновки, загальна кількість роботи 90 ст.

ОСНОВНА ЧАСТИНА кваліфікаційної роботи включає два розділи, опис методів та методик дослідження, аналіз та синтез, узагальнення, систематизація, аналіз даних.

Перший розділ включає в себе розглядання таких питань : теоретичний аналіз діяльності психолога в поліції; аналіз крос культурних наративів функціонування психолога в поліції; функціональна діяльність психолога та його сприяння здійсненню психолого-інформаційного забезпечення поліції; профайлинг в національній поліції України; соціально-психологічний вимір діяльності психолога в національній поліції України.

Другий розділ є викладом основного змісту: емпіричного дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психолога в Національній поліції України. Аналіз вибірки дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психолога в національній поліції України; характеристика методик дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психолога в національній поліції України; аналіз результатів дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психолога в національній поліції України

Гіпотеза можна припустити, що психологічна діяльність в НПУ може корегуватись за потреб різних структур еко-систем суспільства, тобто використовувати інформаційне поле під будь-які потреби поліції, соціально-психологічний вимір може піддаватися корекції.

РОЗДІЛ 1. Теоретичний аналіз діяльності психолога в поліції

Проблема професійного становлення психолога останнім часом стає щоразу актуальнішою. Система освіти потребує результативного та досвідченого психолога, який здатний впоратись із поставленими перед ним професійними завданнями, який знає специфіку роботи у всіх сферах життєдіяльності. Однією з головних причин незадоволення професійною діяльністю спеціалістів називають дефіцит специфічних знань та навиків. [11]

Робота поліції є складною у багатьох відношеннях. Поліцейським доводиться мати справу з насильницькими ситуаціями, такими як злочини, терористичні атаки тощо, та реагувати на них. При цьому вони часто змушені застосовувати силу і вогнепальну зброю, щоб ефективно реагувати на небезпечні інциденти. Крім того, вони покликані рятувати і захищати жертв злочинів (наприклад, жінок і дітей, які зазнали насильства), тобто бути «милосердними воїнами».

Ще більша відповідальність лягла на поліцію під час повномасштабного вторгнення на територію України, тепер поліції доводиться відповідати за більший обсяг роботи, які створює для них не тільки ворог, а й цивільні особи. Наразі для поліції необхідна не аби яка психологічна підтримка.

Протягом своєї кар'єри поліцейські стикаються з потенційно травматичним досвідом та екстремальним стресом. Хоча результати досліджень свідчать про те, що поліцейські більш стійкі до стресу порівняно із загальним населенням [1.c.236], тривалий вплив травматичних подій, втрат та інших стресів може впливати на травматичний досвід, та мати наслідки для їхнього здоров'я та загального самопочуття. [1.c.238]

Однак, виникають проблеми з роботою психологів у поліції. Нажаль, праця психолога і поліціанта не така пов'язана та розвинена як закордоном (Європа, Сполучені Штати Америки). В деякій мірі нам не вистачає їхнього досвіду роботи. Включно не тільки дати психологічну допомогу працівнику поліції чи допомогти йому з подоланням тих чи інших професійних проблем. Робота психолога може включати все більший обсяг інформаційної допомоги не тільки для професійного підтримання, а й для до супроводження оперативно-службової діяльності поліцейських, створення *profiling*¹, для налагодження процесу

¹ Діяльність зі збору інформації про когось, особливо злочинця, з метою дати його опис (Cambridge Dictionary)

взаємодії поліцейських з певними категоріями людей та отримання певної інформації від них.

Поліцейський психолог повинен бути добре знайомий з роботою поліції та поліцейською культурою. Всі професії мають свою "культуру". Згідно з Меннінгом (1995) [3][4], це "прийнята практика, правила і принципи роботи, що застосовуються в залежності від ситуації, а також узагальнені міркування і переконання". Поліцейські працюють над створенням і підтримкою унікальної професійної культури, яка передбачає ізоляцію, солідарність, небезпеку, підозрілість і владу (Baboselac-Marić, 2014). Ізоляція означає взаємну підтримку поліцейських в організації на протипагу управлінській структурі. Існує також феномен, коли поліцейські вважають, що інші люди, які не належать до їхньої "системи", не можуть їм допомогти. [2] [1.c.236]

1.1. Аналіз крос культурних наративів функціонування психолога в поліції.

Поліція є життєво важливою інституцією для підтримки правопорядку в суспільстві, і її формують різноманітні та унікальні культури, які існують у різних регіонах і країнах. Роль поліцейського психолога є надзвичайно важливою та вимагає великої чутливості до культурного контексту та тонкощів. Детально розглядаються міжкультурні наративи, які стосуються роботи поліцейських психологів, і те, як вона впливає на їхні стосунки з суспільством.

Коли йдеться про культурні відмінності та особливості, важливо визнати, що діють численні фактори. Ці фактори можуть включати географічне розташування, релігію, політику, соціальні норми та історичні події. Визнання цих відмінностей є важливим для виховання взаємної поваги та розуміння між різними групами. Також важливо знати про будь-які культурно-специфічні вимоги чи очікування, які можуть вплинути на взаємодію чи спілкування між людьми з різного походження. Залишаючись поінформованими та практикуючи

культурну чутливість, ми можемо створити більш інклюзивне та гармонійне суспільство.

Сприйняття того, що є стресовою або конфліктною ситуацією, значною мірою визначається культурним контекстом. Поліцейські психологи повинні бути особливо уважними до цих варіацій, оскільки їх ефективність залежить від їх здатності розуміти культурні відмінності та пристосовуватися до них. Наприклад, у різних країнах методи вирішення конфліктних ситуацій, взаємодії зі свідками чи надання психологічної допомоги жертвам можуть суттєво відрізнятися.

Мовні Бар'єри:

У багатьох випадках, особливо в міжнародних комунікаціях, психологи в поліції стикаються з мовними бар'єрами, що може значно ускладнити їх роботу. Необхідність в налагодженні мовної взаємодії та спілкування через перекладачів створює додаткові виклики в роботі психологів, а також може впливати на якість збору інформації та спілкування зі свідками чи підозрюваними. [5]

Етичні та Релігійні Розгляди:

Різні культури мають різні етичні та релігійні переконання, що можуть впливати на роботу психологів в поліції. Наприклад, психологічна підтримка в справі знаходження зниклих осіб може потребувати врахування релігійних обрядів чи традицій. Психологам слід бути обізнаними з цими аспектами та розвивати стратегії для взаємодії з різними культурами.

Рекомендації для розвитку крос культурної компетентності:

Культурне Навчання: Психологи в поліції мають проходити курси з культурного навчання та навичок міжкультурної комунікації, які допоможуть їм краще розуміти й взаємодіяти з представниками різних культур.

Етична Робота: Забезпечити, щоб психологи мали ретельне розуміння етичних і релігійних аспектів у своїй роботі та вміли дотримуватися принципів поваги до різних переконань.

Мовна Підготовка: Забезпечити доступ до навчання мовам, що є важливими в даному культурному контексті або регіоні.

Співпраця з Міжнародними Організаціями: Розвивати співпрацю з міжнародними організаціями та обмін досвідом з психологами з інших країн для навчання і обміну найкращими практиками.

Висновок:

Функція психолога в поліції не може існувати поза впливом культурних варіантів. Розуміння та адаптація до крос культурних наративів є ключовими для успішної роботи психологів у поліції. Важливо, щоб психологи розвивали культурну компетентність та збагачували свої знання для ефективної взаємодії з різними групами та культурами. Це сприятиме покращенню відносин між поліцією та суспільством, сприяючи спрощенню роботи і підвищенню безпеки у всіх культурних контекстах.

1.2. Функціональна діяльність психолога та його сприяння здійсненню психолого- інформаційного забезпечення поліції.

У нашу сучасну епоху, коли всесвітні небезпеки, протиправні дії та всесвітня співпраця стають все більш заплутаними, значення ролі поліції розширюється та стає багатограннішим. У світлі цих подій поліцейські психологи відіграють важливу роль у наданні психологічної та інформаційної підтримки поліції. Метою цієї статті є вивчення функціональних обов'язків психолога та його внеску у створення психологічної основи для ефективної роботи поліції.

Роль психолога в поліції різноманітна і багатогранна. Однією з ключових функцій є консультування співробітників правоохоронних органів з питань

психічного здоров'я та аналізу поведінки. Це може включати оцінку психологічного стану як жертв, так і підозрюваних, надання розуміння мотивів певної злочинної поведінки та надання рекомендацій щодо ефективних методів допиту. Психологи також можуть відігравати певну роль у наданні консультацій та підтримки офіцерам, які мають справу зі стресом і травмою, спричиненою їхньою роботою. Крім того, вони можуть брати участь у розробці навчальних програм для персоналу правоохоронних органів, щоб покращити їхню здатність працювати з психічно хворими особами та зменшити застосування сили в потенційно нестабільних ситуаціях. Загалом, внесок психолога в правоохоронну діяльність є важливою складовою забезпечення справедливості, а також надання пріоритету психічному здоров'ю та благополуччю всіх залучених сторін.

Психологи пропонують психологічну допомогу працівникам правоохоронних органів, які під час виконання службових обов'язків зазнали стресу, травми чи інших психологічних проблем.

Психологи навчені надавати консультації та підтримку під час криз і конфліктів. Вони здатні вирішувати конфлікти та забезпечувати кризове втручання у разі надзвичайних обставин, таких як стихійні лиха чи терористичні акти. Розробка Психологічних Програм: Вони розробляють психологічні програми для тренування та навчання поліцейських у навичках комунікації, конфліктології, та деескалації ситуацій.

Психологічний Аналіз: Психологи аналізують діяльність поліції, допомагаючи ідентифікувати фактори, які можуть вплинути на ефективність поліцейської роботи.

Сприяння Психолого-Інформаційному Забезпеченню Поліції:

Психологічний Профіль Злочинця: Психологи допомагають створювати психологічні профілі потенційних злочинців, що допомагає поліції у розслідуванні злочинів та визначенні наявних загроз.[10]

Психологічний Аналіз Злочинів: Вони аналізують злочини, враховуючи психологічні аспекти, такі як мотивація, поведінкові реакції та можливий профіль виконавця, що сприяє покращенню методів розслідування.

Експертна Оцінка Свідчень: Психологи можуть експертно оцінювати психологічну достовірність свідчень та показань учасників справи, допомагаючи встановити правдивість інформації.

Рекомендації для Покращення Роботи Психологів в Поліції:

Співпраця та Координація: Поліція та психологи повинні забезпечити ефективну співпрацю та обмін інформацією для забезпечення психологічної підтримки поліцейським у найкращий спосіб.

Постійне Навчання: Психологи повинні постійно підвищувати свою кваліфікацію та оновлювати знання з психології кримінальної діяльності та кримінальної психології.[14]

Система Психологічного Супроводу: Розробити систему психологічного супроводу для поліцейських під час виконання службових обов'язків, зокрема під час надзвичайних подій та операцій.

Висновок:

Функціональна діяльність психолога в поліції є необхідною для підтримки та покращення роботи правоохоронних органів. Вони сприяють психологічному забезпеченню поліційної діяльності, що має ключове значення для здійснення правопорядку та забезпечення безпеки громадян. Забезпечення психологічного підґрунтя у поліції сприяє більш ефективному розслідуванню злочинів,

попередженню кризових ситуацій і покращує загальну якість роботи правоохоронних органів.

1.3. Профайлинг в Національній поліції України

Кримінальний профайлинг (Criminal Profiling) - ефективний інструмент розслідування насильницьких злочинів. Процес кримінального профайлингу, як визначається у ФБР як метод, що використовується для ідентифікації особи, яка вчинила насильницький злочин, шляхом виявлення особистісних та поведінкових характеристик злочинця на основі аналізу скоєного злочину. [6]

Що таке кримінальне профайлинг і яка його роль у правоохоронній діяльності?

На практиці кримінальні профайлери - це висококваліфіковані експерти, які спеціалізуються на ідентифікації осіб, що скоїли тяжкі злочини. Використовуючи такі методи, як глибокі знання про поведінку та статистичну ймовірність, профайлери працюють у тандемі з командами криміналістів та іншими співробітниками правоохоронних органів для затримання підозрюваних. Для тих, хто зацікавлений у кар'єрі в правоохоронних органах, програми та сертифікати в галузі кримінального правосуддя, криміналістики та аналізу злочинів можуть дозволити офіцерам виконувати ці спеціалізовані функції.

Історія кримінального профайлингу.

Ще наприкінці 19-го століття слідчі використовували психологію, щоб зрозуміти і спробувати затримати таких сумнозвісних вбивць, як Джек Різник. Однак у ті часи правоохоронцям часто бракувало достовірної інформації для подальших дій, тому вони покладалися на свідчення свідків і висновки, які вони могли зробити на основі огляду жертв і місць злочинів. З часів тих примітивних експертиз інструменти і методи, доступні для правоохоронців, значно

розвинулися, в тому числі завдяки технологічному прогресу і вдосконаленню судово-медичної науки.

Першопрохідці, такі як колишній спеціальний агент ФБР Джон Едвард Дуглас, змогли освоїти і розробити методологію кримінального профілювання, яка використовується і сьогодні. Опитуючи серійних вбивць, терористів та інших насильницьких злочинців, Дуглас зміг дослідити психопатології та поведінкові аномалії серйозних злочинців, започаткувавши процес виявлення шаблонів та кореляції поведінки.

Розвиток кримінального профілювання.

Використовуючи сучасні технології та бази даних, такі як Програма затримання насильницьких злочинців (ViCAP), сучасні слідчі можуть пов'язувати справи та докази, які раніше могли бути проігноровані. Процес кримінального профайлінгу суттєво змінився, що дозволило ФБР встановити більш надійний стандарт профайлінгу, заснований на доказах. Працюючи з представниками правоохоронних органів та судовими експертами, профайлери можуть краще зрозуміти та проаналізувати психологічні, поведінкові та інші аспекти справи.[6]

Роль кримінального профайлінгу в правоохоронній діяльності.

Питання "чому?" лежить в основі будь-якого кримінального розслідування. У багатьох насильницьких злочинах жертва часто якось пов'язана з нападником або знайома з ним. Але те, що часто відрізняє злочинців, таких як серійні вбивці або терористи, - це їхній мотив. Він не є специфічним для жертви, а скоріше для самого злочину. Ретельно вивчаючи моделі поведінки, профайлери можуть сформулювати теорії про те, коли і як злочинець діятиме далі, що полегшує його затримання до того, як він скоїть новий злочин.

Поліцейська діяльність на основі розвідки

Поліцейські організації працюють, використовуючи системи або моделі для прийняття рішень. Все частіше визнається, що існує велика кількість інформації про кримінальне середовище та злочинну діяльність, яка може бути використана як ключовий елемент (при аналізі) в процесі прийняття рішень. Деякі відносно нові моделі, такі як поліцейська діяльність на основі оперативних даних, визнають, що ретельне опрацювання інформації та швидкість її розповсюдження є важливими аспектами поліцейської діяльності.

Кримінальні профайлери в дії.

Профайлери особливо ефективні у справах, пов'язаних із захопленням заручників, гвалтівниками, підпалами, сексуальними вбивствами та ідентифікацією авторів листів з погрозами. Використовуючи психологію, профайлери можуть краще передбачити поведінку цих злочинців. Унікальність кримінального профайлінгу полягає в тому, що багато з цих злочинців не мають загальних шаблонів або мотивів, що робить злочинців менш передбачуваними і ускладнює їх затримання.

Вивчення методології, кримінального почерку та криміналістичних зв'язків допомагає у створенні кримінального профілю шляхом виявлення моделей поведінки. Вивчення психології, що стоїть за злочином, дозволяє профайлерам встановити ймовірну причину для отримання ордерів на обшук і допомогти детективам зібрати докази для їхньої юридичної справи. Крім того, розуміння злочинної поведінки та зв'язків між деталями злочину створює основу, на якій кримінальні профайлери можуть давати свідчення в суді в якості свідків-експертів.

Кримінальні профайлери та кіберзлочинність.

На початку розвитку кримінального профайлінгу ще не було винайдено технологій для вчинення кіберзлочинів. Однак сьогодні кіберзлочинність стала

одним з найбільш швидкозростаючих видів незаконної діяльності та найбільшою загрозою національній безпеці, що робить навички та знання для боротьби з нею життєво важливими в сучасних навчальних програмах. Поєднуючи координацію технологічних навичок і застосування традиційних базових методологій, профайлери можуть допомогти в затриманні кіберзлочинців.

Кримінальні профайлери, які працюють у правоохоронних органах

Унікальність кримінального профайлінгу полягає в тому, що фахівці-практики можуть слугувати посередниками між організаціями в правоохоронних органах. Хоча вони не можуть замінити кваліфіковану роботу детективів, профайлери можуть надати детективам методи допиту або профіль підозрюваного. У правоохоронних органах на місцевому та державному рівнях профайлери також можуть бути найняті як детективи або кримінальні слідчі, які допомагають у справах, що охоплюють декілька юрисдикцій, і сприяють збору доказів.

Кримінальні профайлери у федеральних агентствах

ФБР і Бюро з контролю за алкоголем, тютюном, вогнепальною зброєю і вибуховими речовинами (ATF) наймають профайлерів, які пройшли спеціальну підготовку для роботи з повторюваними або незвичайними насильницькими злочинами. Практикуючи аналіз кримінальних розслідувань, профайлери надають партнерським відомствам оперативну підтримку, засновану на поведінковому аналізі. Будучи технічними експертами в цій галузі, вони можуть створити профіль, проводячи експертизу, оцінку та інтерпретацію злочину, а також забезпечуючи технічну підготовку, дослідження та звіти про розвідку.

Вимоги до федеральних кримінальних профайлерів включають ступінь бакалавра в суміжній галузі, такій як кримінальне правосуддя або психологія, а також завершення навчальної програми підрозділу поведінкового аналізу ФБР

(BAU). Перед подачею заявки кандидати, як правило, мають щонайменше 7-15 років слідчого досвіду, щоб розуміти та належним чином інтегрувати поведінку в стратегію правоохоронних органів. Після завершення програми кандидати набувають досвіду під час стажування на робочому місці, працюючи разом з експертами над активними справами.

Правоохоронні органи та профайлинг у тандемі

Побудова точного кримінального профілю передбачає ретельне вивчення місця злочину з метою виявлення помітних психологічних рис підозрюваного, таких як психопатології, поведінкові патерни або демографічні варіації. Розуміння того, що стоїть за кримінальним профайлингом, вимагає багаторічного досвіду і навчання, що робить наявні ролі в профайлингу одночасно обмеженими і висококонкурентними. На щастя для тих, хто надихається профайлингом, є кілька інших напрямків у кримінальному правосудді, психології та криміналістиці.

Криміналістика та профайлинг

Без криміналістичних наук, які підтримують кримінальне профайлинг, було б майже неможливо побудувати доказову базу для ефективної аргументації в суді. Хоча профіль може допомогти судово-слідчим групам знайти докази або надати їм контекст, саме докази, зібрані судовими експертами, стають основою справи. Фахівці з криміналістики та цифрової криміналістики володіють передовими технологічними навичками, які допомагають у переслідуванні як традиційних злочинів, так і кіберзлочинності.

Профайлинг та кримінальне правосуддя

Завдяки глибокому розумінню природи злочинності, теорії кримінального правосуддя та глибокому знанню того, як працює судова система, експерти в галузі кримінального правосуддя можуть відігравати важливу роль як на

місцевому, так і на федеральному рівнях. Працюючи в тандемі з правоохоронними органами, криміналістами та федеральними представниками, лідери кримінальної юстиції можуть виступати в якості голосу за справедливість, прогресивний розвиток і безпеку в нашій системі правосуддя.[15] [16]

Правоохоронні органи та психологія

Психологія та правоохоронні органи часто працюють пліч-о-пліч, працюючи з особами, які страждають на психічні захворювання, розуміючи мотивацію злочинної діяльності та надаючи допомогу або ресурси особам, які її потребують. Від створення ефективного профілю до безпечного затримання злочинця, який страждає на психічні розлади, або роботи психіатра, який допомагає у догляді за такими особами, психологія відіграє важливу роль у правосудді та реформі кримінального правосуддя. [8][9]

Профайлінг - практика збору та аналізу інформації про осіб або групи осіб на основі певних характеристик або поведінки - є потужним інструментом, який використовують правоохоронні органи в усьому світі, зокрема й Національна поліція України. Хоча профайлінг може бути цінним інструментом у запобіганні злочинності, кримінальних розслідуваннях та забезпеченні національної безпеки, необхідно ретельно проаналізувати його застосування та вирішити потенційні виклики та проблеми. Розглянемо практичне застосування профайлінгу в Національній поліції України, пропонуються роздуми про його впровадження та рекомендації щодо вдосконалення. [6]

Роздуми про імплементацію

Впровадження профайлінгу в Національній поліції України, як і в багатьох інших правоохоронних органах, принесло як успіхи, так і виклики. Пропоную деякі ключові висновки:

1. Попередження та розслідування злочинів:

Профілювання відіграло ключову роль у виявленні кримінальних загроз і моделей злочинності, що дозволило спрямувати ресурси в "гарячі точки" і сприяло запобіганню злочинній діяльності. Крім того, він допоміг у проведенні кримінальних розслідувань, звужуючи списки підозрюваних і генеруючи зачіпки, сприяючи розкриттю нерозкритих справ.

2. Національна безпека:

Профілювання довело свою ефективність у виявленні потенційних загроз національній безпеці, особливо в контексті тероризму та організованої злочинності. Це допомогло владі проактивно реагувати на ці проблеми безпеки.

3. Упередженість та дискримінація:

Однією з найголовніших проблем у профілюванні є потенційна можливість упередженості та дискримінації. Життєво важливо визнати, що упередження, свідомі чи несвідомі, можуть просочуватися в практику профайлінгу, що призводить до несправедливого націлювання на певні демографічні групи. Такі упередження не лише підривають довіру суспільства, але й знижують ефективність профайлінгу.

4. Міркування щодо конфіденційності:

Профілювання часто вимагає збору та аналізу персональних даних, що викликає законне занепокоєння щодо конфіденційності та захисту даних. Досягнення балансу між потребою в безпеці та захистом особистого життя є складним завданням.

5. Етичні дилеми:

Профілювання може викликати етичні дилеми, особливо коли воно спирається на конфіденційну інформацію або методи, які можуть порушувати

громадянські свободи. Забезпечення відповідності практики профілювання етичним стандартам є необхідною умовою для збереження довіри суспільства.

Рекомендації

З метою вирішення питань щодо профайлінгу в Національній поліції України та покращення його впровадження пропонуються наступні рекомендації:

1. Навчання та освіта:

Необхідно розробити та впровадити комплексні навчальні програми з методів профілювання для працівників правоохоронних органів. Ці програми повинні наголошувати на справедливості, неупередженості та повазі до прав людини. Особливу увагу слід приділити зменшенню упередженості та дискримінації.

2. Прозорість даних:

Щоб зменшити занепокоєння щодо недоторканності приватного життя та дискримінації, Національна поліція повинна запровадити прозорі практики збору даних та профілювання. Громадяни повинні бути поінформовані про типи зібраних даних, про те, як вони використовуються, і про їхні права у зв'язку з цим.

3. Нагляд та підзвітність:

Необхідно створити незалежні механізми нагляду для аналізу та оцінки практики профілювання. Ці механізми слугуватимуть для запобігання зловживанням, забезпечення дотримання етичних стандартів та притягнення співробітників до відповідальності за їхні дії.

4. Залучення громадськості:

Побудова довіри між правоохоронними органами та громадами, яким вони служать, має важливе значення. Поліція повинна вести діалог і співпрацювати з

громадами, щоб розуміти їхні проблеми, забезпечувати прозорість і колективно вирішувати питання, пов'язані з профілюванням.

5. Дослідження та оцінка:

Слід заохочувати постійні дослідження та оцінювання для оцінки ефективності методів профілювання. Підхід, що ґрунтується на даних, допоможе вдосконалити практику та мінімізувати ймовірність хибнопозитивних або хибнонегативних результатів.

Висновок

Профайлінг залишається цінним інструментом в арсеналі правоохоронних органів, зокрема Національної поліції України. Однак його застосування має ґрунтуватися на принципах справедливості, прозорості та поваги до прав людини. Аналізуючи виклики та проблеми, пов'язані з профілюванням, та впроваджуючи рекомендовані заходи, правоохоронні органи України можуть підвищити свою здатність підтримувати громадську безпеку при дотриманні прав і свобод людини, що в кінцевому підсумку призведе до побудови більш справедливого та безпечного суспільства.

1.4. Соціально-психологічний вимір діяльності психолога в національній поліції України

Психологи відіграють важливу роль у правоохоронних органах, сприяючи як соціальному, так і психологічному виміру роботи поліції. Їх залучення може мати значний вплив на різні аспекти поліцейської діяльності, в тому числі на самопочуття поліцейських, відносини з громадою та ефективність правоохоронних стратегій.

Соціальна психологія - це галузь психології, що вивчає, як соціальні зв'язки впливають на те, як люди думають, відчують і діють, це дуже важливо для роботи в поліції. Те, як ми сприймаємо себе по відношенню до решти світу,

відіграє важливу роль у нашому виборі, поведінці та переконаннях. І навпаки, думки інших також впливають на нашу поведінку і те, як ми сприймаємо себе.[18]

Розуміння соціальної психології може бути корисним з багатьох причин. По-перше, ми можемо краще зрозуміти, як групи впливають на наш вибір і дії. Існує кілька основних аспектів соціальної поведінки, які відіграють важливу роль у наших діях, і те як ми на них реагуємо в екстрених ситуаціях.

Соціальна поведінка орієнтована на мету. Наша взаємодія слугує досягненню цілей або задоволенню потреб. Деякі загальні цілі або потреби включають потребу в соціальних зв'язках, бажання здобути або зберегти статус чи набуту захисту. Поведінка людей часто зумовлена бажанням задовольнити ці потреби. Люди намагаються зрозуміти мотиви, які керують їхньою поведінкою та інших людей.[18]

У багатьох випадках люди поведуться дуже по-різному залежно від ситуації. Щоб повністю зрозуміти, чому люди роблять те, що вони роблять, важливо враховувати індивідуальні особливості, ситуацію та її контекст, а також взаємодію між усіма цими змінними.

Наприклад, людина, яка зазвичай є тихою і стриманою, може стати набагато більш комунікабельною, якщо її призначити на якусь керівну посаду. Іншим прикладом є те, як люди іноді поведуться в групах інакше, ніж якби вони були самі по собі. Змінні навколишнього середовища та ситуації відіграють важливу роль і мають сильний вплив на нашу поведінку.

«Соціальна психологія дозволяє нам краще зрозуміти, як наше соціальне сприйняття впливає на нашу взаємодію з іншими людьми.»

Одним із поширених явищ є підтвердження очікувань, коли ми схильні ігнорувати неочікувані атрибути та шукати докази, що підтверджують наші

попередні переконання про інших. Це допомагає спростити наш світогляд, але також викривлює наше сприйняття і може сприяти формуванню стереотипів.

Якщо ви очікуєте, що люди поводитимуться певним чином, ви можете шукати приклади, які підтверджують ваші переконання, і водночас ігнорувати докази, які суперечать вашим існуючим поглядам. [5] Ми віримо, що поведінка відображає особистість.

Ще один вплив на наше сприйняття інших людей можна пояснити теорією відповідних висновків. Це відбувається, коли ми робимо висновок, що дії та поведінка інших людей відповідають їхнім намірам та характеру. Наприклад, якщо ми бачимо жінку, яка допомагає літній людині перейти вулицю, ми можемо припустити, що вона має добре серце. Хоча поведінка може бути інформативною, вона також може вводити в оману.[18]

Якщо ми мало взаємодіємо з людиною, поведінка, яку ми бачимо, може бути нетиповою або зумовленою конкретною ситуацією, а не переважними диспозиційними характеристиками людини. У прикладі жінка може допомагати літній людині лише тому, що її зобов'язали це робити, а не з доброти серця.

Тому, зрозумівши поведінку людей, можемо стверджувати для чого потрібні в поліції психологи, ось деякі важливі ключові соціально-психологічні аспекти:

Самопочуття та психічне здоров'я поліцейського:

Кризове втручання: Психологи надають негайну підтримку та консультування офіцерам, які беруть участь у критичних інцидентах, таких як перестрілки або травматичні події, допомагаючи їм впоратися зі стресом і травмою.

Управління стресом: Пропонують програми та методи управління стресом, які допомагають поліцейським справлятися з високим тиском у їхній роботі та запобігають вигоранню.

Послуги з охорони психічного здоров'я: психологи можуть виявляти та вирішувати проблеми психічного здоров'я серед поліцейських, забезпечуючи їм необхідне консультування та підтримку.

Відбір та набір на службу:

Психологи допомагають у відборі та перевірці потенційних кандидатів на службу в поліції, оцінюючи їхню психологічну придатність до роботи.

Вони допомагають переконатися, що кандидати мають необхідні психологічні риси та стійкість, щоб впоратися з вимогами правоохоронних органів.

Навчання та освіта:

Психологи розробляють і проводять навчальні програми, які зосереджені на вирішенні конфліктів, комунікативних навичках, методах деескалації та культурній чутливості.

Вони допомагають офіцерам зрозуміти психологічні аспекти поліцейської діяльності, включаючи вплив їхніх дій на окремих осіб та громади.

Робота з громадою:

Психологи працюють над подоланням розриву між правоохоронними органами та громадами, яким вони служать, сприяючи зміцненню довіри та співпраці.

Вони консультують щодо стратегій взаємодії поліції з громадою, які наголошують на співпраці, вирішенні проблем та зосередженні на потребах громади.

Кризові переговори:

Психологи можуть входити до складу кризових переговорних груп, допомагаючи спілкуватися з людьми в кризових ситуаціях для мирного вирішення потенційно небезпечних інцидентів.

Запобігання насильству:

Вони аналізують дані та проводять дослідження для виявлення закономірностей і факторів, що сприяють насильству в громадах, допомагаючи розробляти цілеспрямовані стратегії запобігання насильству.

Вирішення конфліктів та медіація:

Психологи допомагають вирішувати внутрішні конфлікти у відділах поліції та виступають посередниками у суперечках між офіцерами.

Культурна компетентність:

Вони сприяють підвищенню культурної компетентності та чутливості серед офіцерів, щоб зменшити упередженість та покращити взаємодію з різними громадами.

Розробка політики:

Психологи допомагають розробляти політику та процедури, які відповідають найкращим практикам у галузі психології та сприяють етичній поведінці офіцерів.

Дебрифінг після критичних інцидентів. [8]

Психологи в правоохоронних органах роблять значний внесок у соціальні та психологічні аспекти поліцейської діяльності, покращуючи самопочуття поліцейських, відносини з громадою та загальну ефективність правоохоронних органів. Їхній досвід має важливе значення для підтримання збалансованого та емпатійного підходу до охорони правопорядку в сучасному різноманітному та складному суспільстві.

Висновок до Розділу I

Вивчення крос культурних наративів, пов'язаних з роботою психолога в правоохоронних органах, з особливим акцентом на Національну поліцію України, дало цінну інформацію про складні та багатогранні аспекти цієї професії. Шляхом детального аналізу ми розглянули кілька ключових тем, кожна з яких проливає світло на окремі аспекти ролі психолога в поліції.

Крос культурні наративи функціонування психолога. Дослідження крос культурних наративів підкреслило динамічну взаємодію між культурними контекстами та функціонуванням психологів у поліції. Культурні нюанси суттєво впливають на сприйняття, очікування та ефективність психологічної допомоги. Визнаючи і розуміючи ці відмінності, ми можемо краще адаптувати програми психологічної підтримки, які резонують з різним походженням поліцейських.

Функціональна діяльність психолога та психологічне інформаційне забезпечення. Заглиблення у функціональну діяльність психологів, зокрема їхню інструментальну роль у наданні психологічної та інформаційної підтримки правоохоронним органам, виявило ключовий характер їхнього внеску. Окрім традиційного консультування, психологи беруть активну участь у розробці та впровадженні стратегій психологічної підтримки, сприяючи загальному благополуччю та стійкості поліцейських. Ця подвійна роль - як консультантів, так і розробників програм психологічної підтримки - підкреслює незамінний характер їхньої участі.

Профілювання в Національній поліції України. Вивчення практики профайлінгу в Національній поліції України дозволило зрозуміти заплутану павутину слідчих методик, що використовуються психологами. Профайлінг, як психологічний інструмент, виходить за рамки простого кримінального аналізу; він являє собою складний засіб розуміння людської поведінки в контексті правоохоронної діяльності. Нюансний підхід до профайлінгу в Україні

відображає еволюцію кримінальної психології та постійну адаптацію методів до нових викликів, що виникають.

Соціальні та психологічні виміри діяльності психолога. Дослідження соціально-психологічних аспектів діяльності психологів у Національній поліції висвітлює симбіотичний зв'язок між індивідуальним благополуччям та колективною ефективністю. Психологи слугують невід'ємним компонентом у формуванні здорової організаційної культури, впливають на командну динаміку та вирішують складні соціально-психологічні проблеми, з якими стикається персонал поліції. Визнання ширшого суспільного значення їхньої роботи підкреслює взаємозв'язок між індивідуальним психічним здоров'ям і загальною ефективністю правоохоронної діяльності.

Це узагальнення першого розділу не лише сприяє академічному розумінню ролі психологів у Національній поліції, але й надає практичні рекомендації щодо вдосконалення існуючих систем психологічної підтримки. Визнання соціокультурного контексту, застосування багатофункціонального підходу, введення, вдосконалення та методологію профілювання та визнання соціальних аспектів діяльності психологів є невід'ємними кроками на шляху до підвищення ефективності та актуальності їхнього внеску в динамічному ландшафті Національної поліції України.

Підсумовуючи цей розділ, можна зробити висновок, що психологи в правоохоронних органах відіграють вирішальну роль не лише у задоволенні індивідуальних потреб, але й у формуванні ширшого психологічного ландшафту поліцейської діяльності. Ці наукові наративи слугують фундаментальною платформою для подальших досліджень та постійного вдосконалення практик, що в кінцевому підсумку сприятиме формуванню більш стійкої, адаптивної та психологічно обізнаності Національної поліції в Україні.

РОЗДІЛ 2. Емпіричне дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психолога в Національній поліції України

2.1 Аналіз вибірки дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психолога в Національній поліції України

Дослідження, проведене з метою вивчення соціально-психологічного виміру діяльності психологів у Національній поліції України, використовувало комплексний підхід, інтегруючи різноманітні методології для отримання детального розуміння психологічного ландшафту в цьому унікальному організаційному контексті. Використані опитувальники, зокрема опитувальник К. Леонгарда-Г. Шмішека, діагностика рівня соціальної фрустрованості, методика самооцінки емоційного стану (методика Уессмана-Рікса) та особистісний опитувальник, у сукупності забезпечили багатий набір даних для аналізу.[12]

1. Опитувальник К. Леонгарда-Г. Шмішека:

Включення опитувальника К. Леонгарда-Г. Шмішека. Шмішека дозволило сфокусуватися на вивченні акцентуацій характеру та темпераментних особливостей респондентів. Цей інструмент, заснований на комплексній теорії особистості К. Леонгарда, запропонував системний підхід до розуміння

психологічного складу працівників Національної поліції. Аналіз акцентуацій характеру, таких як демонстративність, педантичність, застрягання та збудливість, а також темпераментних рис, таких як гіпертимія та дистимія, збагатив розуміння індивідуальних відмінностей серед поліцейських психологів.

2. Діагностика рівня соціальної фрустрованості:

Використання "Діагностики рівня соціальної фрустрації" привернуло увагу до соціально-психологічних стресів, з якими стикаються поліцейські психологи. Цей інструмент, що оцінює рівень задоволеності в різних сферах життя, дозволив детально дослідити соціальну фрустрацію в контексті правоохоронної діяльності. Виявлення сфер, що сприяють фрустрації, таких як стосунки, професійні умови та соціальні фактори, полегшує цілеспрямовані втручання, спрямовані на усунення конкретних стресів і підвищення загальної задоволеності роботою.

3. Методика самооцінки емоційного стану (методика Уессмана-Рікса):

Методика самооцінки емоційного стану Уессмана-Рікса представила динамічний погляд на емоційне благополуччя психологів Національної поліції. Виміри спокою-тривоги, впевненості в собі-безпорадності, піднесення-пригніченості та енергійності-втомленості дали комплексне уявлення про емоційні стани людей. Позитивні кореляції, виявлені між впевненістю в собі та меншою безпорадністю, піднесеним настроєм та меншою депресією, більшою енергією та меншою втомою, а також спокоєм та меншою тривогою, мають значення для цілеспрямованого заглиблення, спрямованого на зміцнення емоційної стійкості.[12]

4. Новостворені анкети (Католик Г.В.-Ларіонова С.Г.):

Включення особистого опитувальника забезпечило індивідуальний підхід, що дозволило дослідникам вивчити змінні, специфічні для контексту Національної поліції. Ці спеціальні анкети сприяла збору якісних даних,

фіксує суб'єктивний досвід, виклики та механізми подолання психологів. Особиста анкета, що містила відкриті запитання, надала учасникам можливість висловити нюанси, які не можуть бути зафіксовані стандартизованими інструментами, збагачуючи загальне розуміння соціально-психологічної динаміки, що відбувається в цій сфері.

Загальна інтеграція та висновки:

Синтез цих різноманітних вибірок сприяє цілісному розумінню соціально-психологічного виміру діяльності психологів у Національній поліції України. Оцінки характеру та темпераменту дають змогу отримати інформацію на індивідуальному рівні, тоді як діагностика соціальної фрустрації та методика Уессмана-Рікса проливають світло на ширші соціально-психологічні чинники. Особиста анкета заповнює цю прогалину, пропонуючи персоналізовані розповіді, які контекстуалізують кількісні результати.

Аналіз цих вибірок не лише дає уявлення про поточний стан, але й формує основу для розуміння, організаційних політик та поточних досліджень. Виявлення специфічних рис характеру, стресів та емоційних станів може стати основою для розробки індивідуальних програм підтримки, навчальних ініціатив та рекомендацій, спрямованих на покращення загального благополуччя та ефективності роботи психологів у Національній поліції.

Отже, методологічне багатство дослідження та міждисциплінарний підхід прокладають шлях до більш повного розуміння соціально-психологічного ландшафту в правоохоронних органах. Цей аналіз створює підґрунтя для подальших досліджень та науково обґрунтованих стратегій оптимізації соціально-психологічного виміру діяльності психологів у складному та динамічному середовищі Національної поліції України.

2.2 Характеристика методик дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психолога в Національній поліції України

Для дослідження було використано такі методики:

- *Опитувальник К. Леонгарда-Г. Шмішека.*

Опитувальник К. Леонгарда-Г. Шмішека, також відомий як "Тест на сенситивність до впливу", є інструментом, який був створений для вимірювання рівня сенситивності особистості до зовнішніх впливів та стимулів. Цей тест був розроблений у 1948 році Карлом Леонгардом і Генрі Шмішеком, психологами з Сполучених Штатів Америки. Опитувальник Леонгарда-Шмішека базується на концепції "сенситивності до впливу", яка визначається як особливість особистості, яка впливає на те, наскільки легко або важко людина реагує на зовнішні подразники, стреси та інші негативні або позитивні впливи. Цей тест допомагає вивчати і вимірювати таку сенситивність, а також реакції особистості на стимули, що може бути корисним у різних областях:

Психологічне дослідження: Тест Леонгарда-Шмішека використовується в психологічних дослідженнях для вивчення особистісних особливостей та їх впливу на поведінку та реакції людини.

Клінічна психологія: Тест може бути корисним для клінічних психологів у визначенні рівня стресостійкості та сенситивності пацієнта, що допомагає в обранні оптимальних методів терапії.

Особистісна психологія: Використовується для дослідження та оцінки особистісних характеристик та їх зв'язку з життєвими подіями та стресом.

Опитувальник Леонгарда-Шмішека допомагає краще зрозуміти особистість та її реакції на зовнішні впливи, а також допомагає вивчати взаємозв'язки між особистісними особливостями та психологічними реакціями. Важливо враховувати, що результати тесту можуть бути інтерпретовані лише

кваліфікованими фахівцями в галузі психології та психометрії, і не рекомендується використовувати його без належної експертизи.[12]

- *Діагностика рівня соціальної фрустрованості.*

Опитувальник соціальної фрустрації є важливим інструментом у психологічних та соціологічних дослідженнях, що дозволяє виміряти та зрозуміти, наскільки людина відчуває незадоволення або роздратування соціальними аспектами свого життя, такими як міжособистісні стосунки, робота, сім'я, громада та інші аспекти суспільного життя. Діагностика цієї фрустрації може бути корисною в наступних контекстах:

Психологічні дослідження. Дослідження соціальної фрустрації допомагають психологам зрозуміти вплив різних соціальних факторів на психічне здоров'я та загальне благополуччя. Це можуть бути дослідження впливу соціального стресу, дискримінації, самотності тощо.

Соціологічні дослідження. Громади та суспільство в цілому можуть використовувати діагностику соціальної фрустрації для оцінки рівня задоволеності громадян різними аспектами соціального життя, що може впливати на прийняття рішень щодо політики та програм.

Клінічна психологія. У клінічній психології шкала соціальної фрустрації може допомогти виявити осіб, які можуть потребувати психологічної підтримки або терапії через серйозні проблеми в соціальній сфері життя.

Діагноз соціальної фрустрації можна поставити за допомогою різних методів, таких як анкетування, інтерв'ю або спеціально розроблені тести. Зазвичай ці інструменти включають питання про задоволеність різними аспектами соціального життя, а їх результати допомагають визначити, чи є людина соціально фрустрованою і які аспекти життя потребують уваги та покращення. Інструменти для діагностики рівня соціальної фрустрованості

можуть бути адаптовані та вдосконалені відповідно до конкретних досліджень та потреб.[12]

- *Методика самооцінки емоційного стану. За методикою Уессмана-Рікса*

Самооцінка емоційного стану Уессмана-Рікса - це інструмент, призначений для вимірювання та аналізу емоційної динаміки та емоційного стану людини. Ця методика дозволяє людям самостійно оцінити свої емоції, почуття та ставлення до подій або ситуацій, які відбуваються в даний момент часу. Дослідження, які використовують цю методику, можуть бути корисними в наступних контекстах:

Психологічні дослідження. Методика Уессмана-Рікса дозволяє психологам досліджувати емоційні переживання та реакції людини на різні події, стресові фактори та стимули. Це може бути корисним для розуміння емоційної стійкості та емоційних реакцій за різних життєвих обставин.

Клінічна психологія. У клінічній психології цю методику можна використовувати для відстеження змін в емоційному стані пацієнтів під час лікування або терапії. Вона допомагає психологам оцінити ефективність психотерапевтичних втручань і визначити сфери, які потребують уваги.

Самооцінка емоційного стану Уайсмана-Рікса була створена Говардом С. Уайсманом і Дейлом Д. Ріксом і опублікована в 1984 році. Цей інструмент дозволяє людям самостійно оцінювати свої емоції та відстежувати їхні зміни в часі. Це дозволяє глибше зрозуміти емоційний досвід та його вплив на життя і поведінку людини.[12]

2.3. Аналіз результатів дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психолога в Національній поліції України

В Україні, яка переживає значні соціально-політичні трансформації, зростає визнання важливості психологічної експертизи в роботі поліції. Роль психологів виходить за традиційні межі, охоплюючи аспекти підтримки

психічного здоров'я, вирішення конфліктів та залучення громадськості. Цей аналіз має на меті ретельно вивчити рівень автономії психологів у формуванні цих аспектів їхньої роботи, надаючи уявлення про інституційні рамки, виклики, з якими вони стикаються, та можливості, що існують у Національній поліції України.

Соціально-психологічний вимір свободи психолога нерозривно пов'язаний з більш широким соціальним і культурним контекстом. Оскільки Україна торує свій шлях до демократичного суспільства, роль психологів у правоохоронних органах стає ще більш важливою. Розуміння динаміки їхньої свободи в поліції дозволяє зрозуміти, якою мірою психологічні знання впливають на процеси прийняття рішень, організаційну культуру та загальну ефективність поліцейських стратегій.

Результати дослідження, представлені в цьому аналізі, - це не просто компіляція статистичних даних, а детальне вивчення тонкощів, що оточують роль психолога в Національній поліції України. Уважно вивчаючи отримані дані, ми прагнемо виявити фактори, які сприяють або обмежують свободу діяльності психологів, дослідити, як ця динаміка впливає на якість психологічної підтримки, що надається поліцейським, і на відносини між правоохоронцями та громадами, яким вони служать.

Цей аналіз є ключем до розуміння мінливого ландшафту психологічної допомоги в Національній поліції України. Розпочинаючи це дослідження, ми прагнемо зробити цінний внесок у дискусію щодо оптимізації ролі психологів, забезпечення їхньої свободи дій у вирішенні складних соціально-психологічних проблем, з якими стикається правоохоронна спільнота в Україні, та надання їм можливості ефективно працювати. Задля кращого розуміння буде проведений кореляційний аналіз дослідження.

"Кореляція" буквально означає "взаємозв'язок". Якщо зміна однієї змінної супроводжується зміною іншої, то можна сказати, що ці змінні корелюють. Однак наявність кореляції між двома змінними нічого не говорить нам про причинно-наслідковий зв'язок між ними, хоча і припускає можливість такої гіпотези. Відсутність кореляції, з іншого боку, дає можливість спростувати гіпотезу про ймовірність причинно-наслідкового зв'язку між змінними.

Сучасні американські автори вважають, що кореляція не є суто дослідницьким методом. Це радше спосіб обробки або аналізу даних, зібраних іншими методами. Однак це не означає, що неможливо цілеспрямовано збирати дані для кореляційного дослідження. Лабораторні тести, психометричні тести тощо можуть бути використані для збору даних з метою вивчення кореляцій між певними явищами.

Таким чином, кореляція - це поширений метод дослідження, який узагальнює характер взаємозв'язку між двома (іноді більше) вимірюваними змінними. [17]

За підсумками дослідження анкети (Католик Г.В.-Ларіонова С.Г.) було отримано наступні результати:

Проведене дослідження дає всебічне уявлення про соціально-демографічні характеристики та прагнення опитаних студентів. Результати аналізу проливають світло на різні аспекти, включаючи віковий розподіл, представництво меншин, гендерну динаміку, релігійну приналежність, здобуття освіти, кар'єрні прагнення, житлові моделі, структуру сім'ї та поширені проблеми. Давайте заглибимося в основні висновки:

Віковий розподіл: більшість респондентів належать до вікового діапазону від 18 до 25 років. Такий демографічний розподіл відображає молодіжну вибірку,

що свідчить про те, що основна увага приділяється молодим людям та особам, які перебувають на початкових етапах свого дорослого життя.

Гендерна динаміка дослідження показує, що серед респондентів переважають жінки. Такий гендерний розподіл дає уявлення про потенційні гендерні патерни та вподобання в межах опитаної групи.

Релігійна приналежність. Більшість респондентів ідентифікують себе як християни, з помітною присутністю атеїстів. Таке розмаїття релігійних переконань підкреслює важливість врахування різних поглядів на духовність і віру в досліджуваній групі.

Освітні прагнення. Значна частина респондентів навчається в Державному університеті внутрішніх справ та Львівській політехніці. Така концентрація свідчить про зосередженість на навчальних закладах з різноманітною спеціалізацією, що потенційно відображає ширший освітній ландшафт у досліджуваному регіоні.

Кар'єрні прагнення. Найпоширенішими кар'єрними прагненнями серед респондентів є робота психологами та слідчими. Це дає цінну інформацію про професійні інтереси та амбіції опитаного населення, на які, можливо, впливають суспільні потреби або особисті нахили.

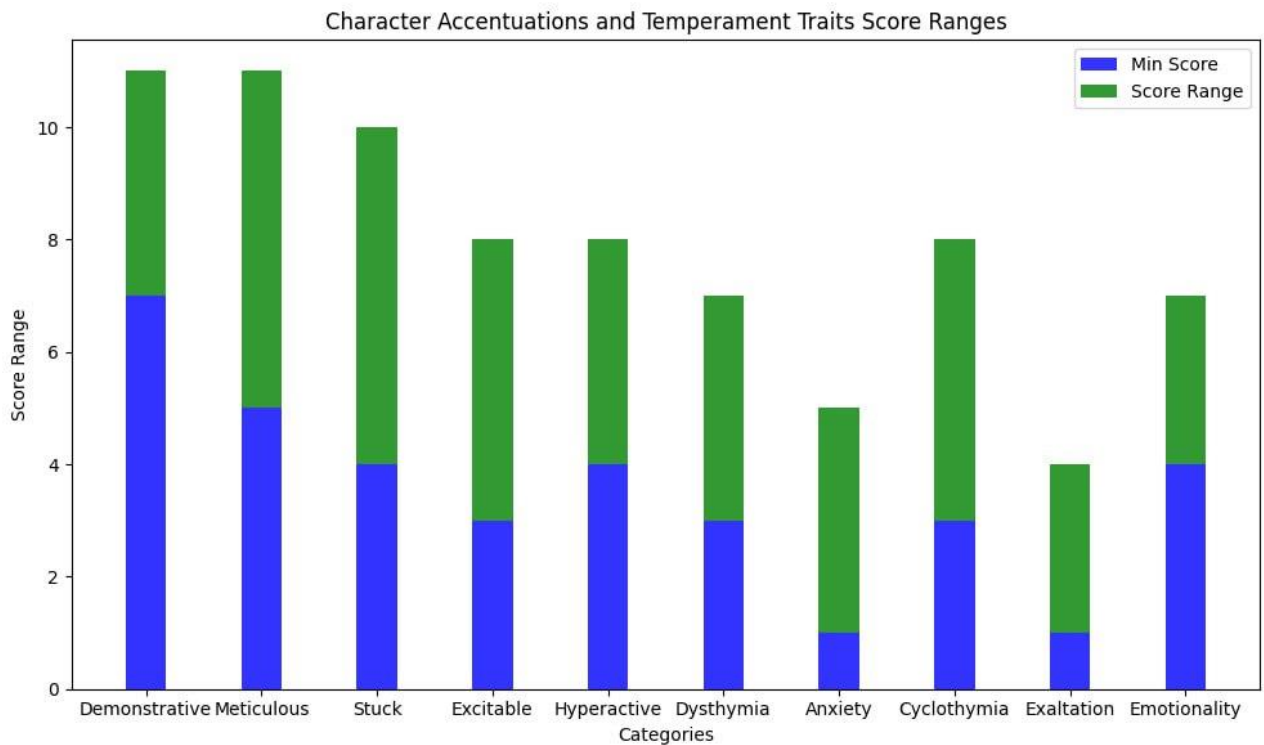
Проживання респондентів. Більшість респондентів проживають у Рівненській та Львівській областях. Така географічна концентрація може дати уявлення про регіональні тенденції, вподобання або можливості, які впливають на вибір місця проживання серед опитаної демографічної групи.

Структура сім'ї. Більшість респондентів походять із сімей з 2-3 дітьми. Цей висновок проливає світло на вподобання щодо розміру сім'ї серед опитаного населення, сприяючи глибшому розумінню сімейних структур.

Поширені проблеми. Виклики, про які повідомлялося, охоплюють цілий спектр стресових факторів, включаючи академічний стрес, занепокоєння щодо майбутнього, фінансові проблеми та почуття самотності. Ці виклики віддзеркалюють загальні стресові фактори, з якими стикається молодь, і вказують на сфери, де цілеспрямована підтримка та втручання можуть бути корисними.

Насамкінець, цей аналіз надає всебічний огляд досліджуваної групи населення, пропонуючи цінну інформацію про їхні демографічні характеристики, прагнення та виклики. Отримані результати створюють підґрунтя для подальшого дослідження.

Досліджуючи теоретично, діяльність психолога в Національній поліції України було вирішено використати методику для дослідження акцентуації характеру та темпераменту К. Леонгарда-Г. Шмішека. Визначення акцентуації характеру та темпераменту за методикою К. Леонгарда-Г. Шмішека є цінним з кількох причин, оскільки дає змогу отримати уявлення про структуру особистості, її поведінку та потенційні вразливості. Респондентами нашого емпіричного дослідження є 40 студентів. Учасників оцінювали на основі їхніх балів за різними акцентуаціями характеру та темпераменту. Ось основні результати дослідження:

(Рис.2.3.1 Акцентуація характеру та темпераменту. Середні значення)

Акцентуації характеру:

Демонстративні:

Діапазон оцінок: від 7 до 11

Спостереження: Більшість студентів набрали бали в межах верхнього діапазону, що свідчить про схильність до демонстративної поведінки. Це свідчить про те, що учасники можуть бути експресивними, комунікабельними та товариськими.

Педантичність:

Діапазон балів: від 5 до 11

Спостереження: Бали за педантичною акцентуацією варіювалися, причому деякі студенти демонстрували педантичний і орієнтований на деталі підхід. Це може свідчити про різноманітність організаційних та перфекціоністських тенденцій у вибірці.

Застрягання:

Діапазон балів: від 4 до 10

Примітка: Діапазон балів за застряглим типом акцентуації вказує на поєднання стабільності та негнучкості серед студентів. Деякі з них можуть демонструвати більш жорсткий, обережний або не схильний до ризику підхід у своїй поведінці.

Збудженість:

Діапазон балів: від 3 до 8

Спостереження: Збудлива акцентуація демонструє варіативність у вибірці, причому деякі студенти, ймовірно, демонструють емоційну інтенсивність і чуйність. Це свідчить про різноманітність емоційних проявів у групі.

Риси темпераменту:

Гіпертимність:

Діапазон балів: від 4 до 8

Спостереження: Більшість студентів набрали бали в межах вищого діапазону, що свідчить про схильність до оптимізму, високу енергійність та комунікабельність. Це свідчить про переважання позитивних та екстравертованих рис темпераменту.

Дистимність:

Діапазон балів: від 3 до 7

Спостереження: Показники акцентуації дистимії варіювалися, що свідчить про широкий спектр рис темпераменту, пов'язаних з настроєм, енергією та емоційною стабільністю в межах вибірки.

Тривожність:

Діапазон балів: від 1 до 5

Спостереження: Акцентуація тривожності виявилася мінливою, деякі студенти, ймовірно, відчувають більш високий рівень тривоги або побоювання. Це свідчить про різноманітність моделей реагування на стрес у групі.

Циклотимність:

Діапазон балів: від 3 до 8

Примітка: Акцентуація циклотимності відображає діапазон нестабільності та мінливості настрою в межах вибірки. Деякі студенти можуть демонструвати коливання між підвищеним і зниженим настроєм.

Екзальтованість:

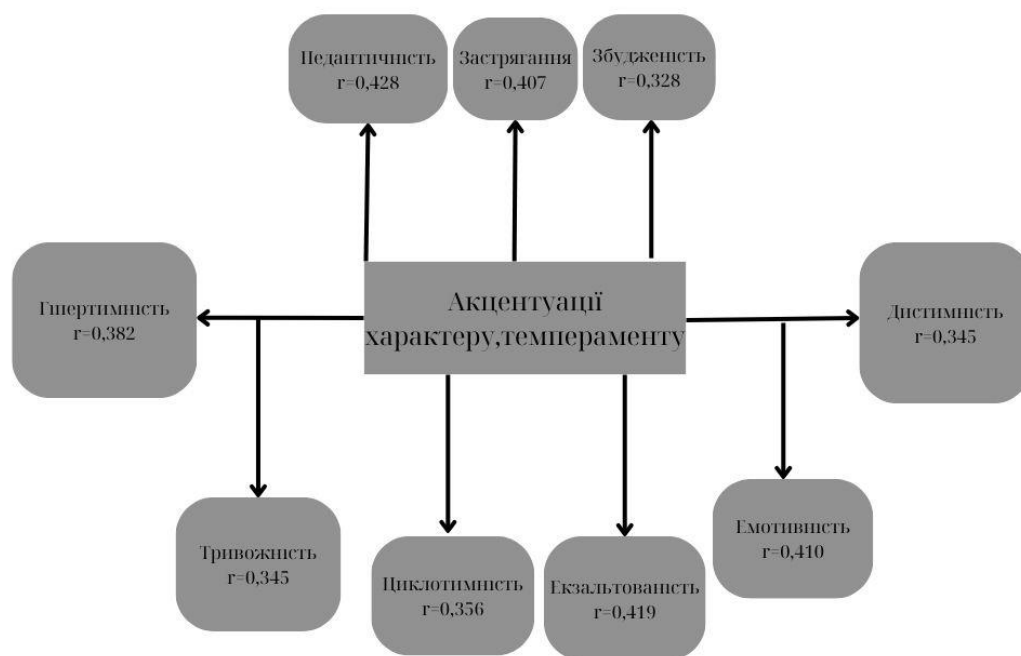
Діапазон балів: від 1 до 4

Спостереження: Акцентуація екзальтації свідчить про поєднання піднесеного настрою та ентузіазму у вибірці. Це може свідчити про різний рівень збудження та позитивності серед учнів.

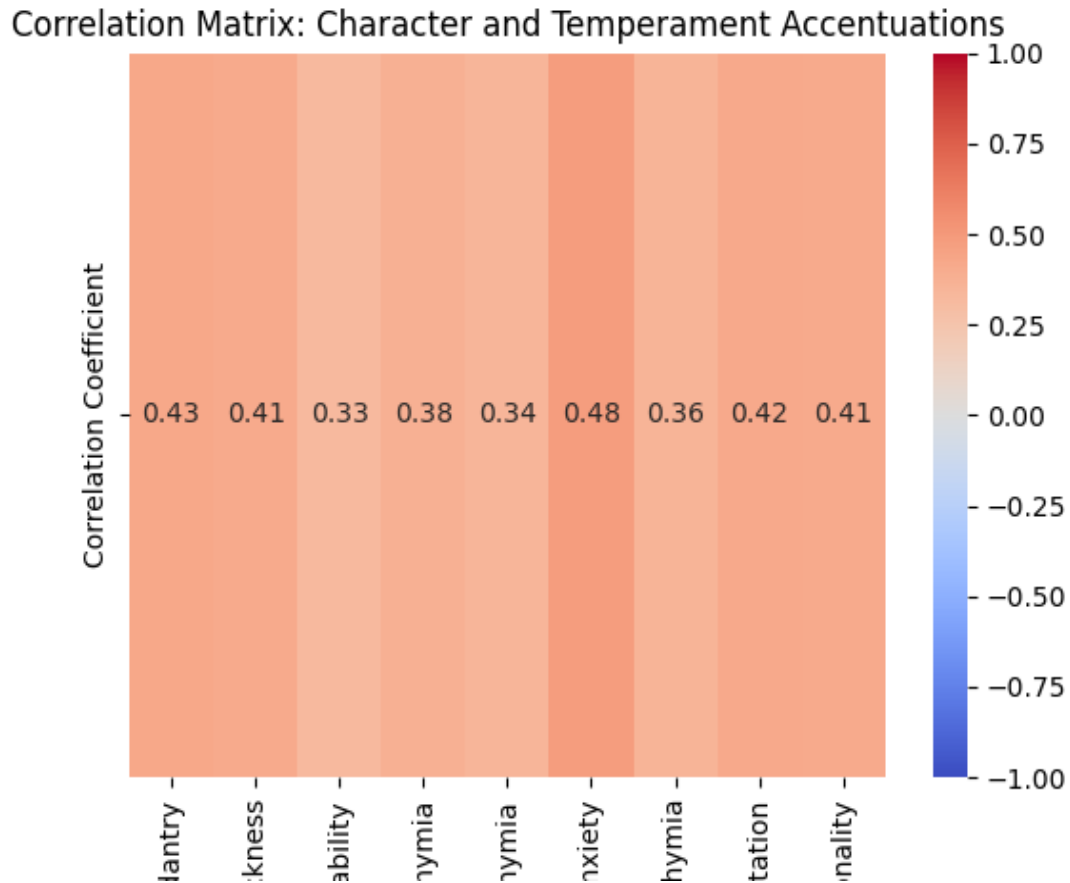
Емотивність:

Діапазон балів: від 4 до 7

Спостереження: Показники емоційності варіювалися, що відображає різницю в емоційній реакції та чутливості серед учнів.

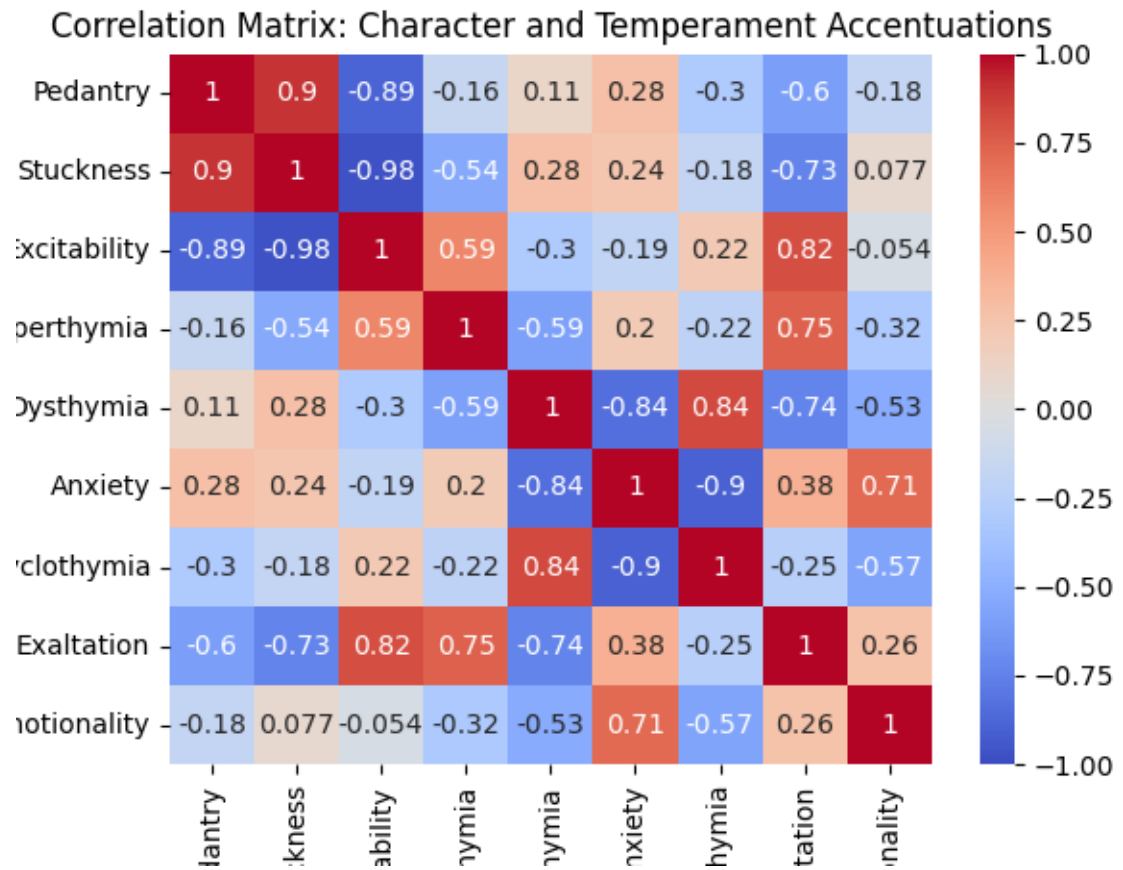
(Рис.2.3.2. Акцентуація характеру та темпераменту. Кореляційний аналіз)

(Рис.2.3.3. Акцентуація характеру та темпераменту. Кореляційна матриця.)

Загальні спостереження:

Результати підкреслюють індивідуальні відмінності в рисах характеру і темпераменту серед опитаних студентів. Варіативність балів за різними акцентуаціями підкреслює важливість визнання розмаїття особистісних рис у будь-якій популяції. Ці результати дають змогу краще зрозуміти психологічні профілі студентів, що відкриває шлях до індивідуальних втручань, підтримки, академічного та особистісного консультування з урахуванням особливостей їхніх характерів і темпераментів.

(Рис.2.3.4. Розрахунок кореляційної матриці)

Позитивні кореляції:

Високі позитивні кореляції між певними акцентуаціями (наприклад, педантичністю і зацикленістю) можуть свідчити про те, що люди, які проявляють одну рису, з більшою ймовірністю можуть проявляти й іншу.

Негативні кореляції:

Негативні кореляції (наприклад, між збудливістю та тривожністю) свідчать про те, що зі зростанням однієї риси інша має тенденцію до зниження.

Негативні кореляції можуть означати, що особи з високою збудливістю можуть мати іншу думку, ніж особи з високою тривожністю.

Важливо зазначити, що кореляція не означає причинно-наслідкового зв'язку, і ці інтерпретації ґрунтуються на гіпотетичних даних. Крім того, сила коефіцієнтів кореляції та інтерпретація їхнього впливу на думку може змінюватися залежно від контексту та специфіки даних.

Роль психологів у правоохоронних органах, зокрема в Національній поліції України, є багатогранним аспектом поліцейської діяльності, що постійно розвивається. Розуміння того, як курсанти сприймають діяльність психологів у цьому контексті, має вирішальне значення для формування ефективних стратегій психологічної підтримки в поліції. Ця методика Уявлення студентів про діяльність психолога в Національній поліції України (автори Ларіонова С.Г. і Католик Г.В.) спрямована на дослідження сприйняття курсантами діяльності психологів у Національній поліції України, вивчаючи як переваги, так і недоліки, які вони приписують діяльності психологів у поліції. Всебічно проаналізувавши ці уявлення, ми прагнемо зробити цінні висновки, які можуть сприяти покращенню роботи психологічних служб у правоохоронних органах, сприяючи формуванню більш здорового та життєстійкого поліцейського колективу.

Аналіз проведеного дослідження:

Максимальна оцінка: 10

Середня оцінка: 9

Аналіз: Високий середній бал свідчить про значну підтримку співпраці з різними структурами поліції. Це свідчить про позитивне сприйняття потенціалу співпраці між різними підрозділами поліції.

Навчання:

Максимальний бал: 10

Середній бал: 4

Аналіз: Низький середній бал свідчить про неадекватність навчальних програм. Посилення навчальних ініціатив могло б усунути цю прогалину і краще підготувати психологів до виконання їх багатогранної ролі.

Психологічна підтримка поліцейських у кризових ситуаціях:

Максимальний бал: 10

Середня оцінка: 6

Аналіз: Помірний середній бал свідчить про те, що, незважаючи на визнання потреби в психологічній підтримці під час кризових ситуацій, існує потреба в удосконаленні надання та підвищення ефективності такої підтримки.

Присутність на допитах, особливо неповнолітніх:

Максимальний бал: 10

Середній бал: 8

Аналіз: Високий середній бал свідчить про значну підтримку присутності психологів на допитах, особливо за участю неповнолітніх. Це підкреслює важливість присутності психолога під час потенційно травматичних ситуацій.

Висновок:

Цей якісний підхід має на меті відобразити багатство думок студентів. Аналіз сприйняття курсантами діяльності психологів у Національній поліції України виявляє неоднозначну картину. Незважаючи на значну підтримку певних аспектів, таких як психокорекційні програми та співпраця з різними поліцейськими структурами, існують також сфери, які потребують вдосконалення. Отримані результати дають цінну інформацію для розробки навчальних програм, вдосконалення стратегій кризового втручання та більш комплексного підходу до психодіагностики та психологічного аналізу в поліції. Врахування цих аспектів може сприяти підвищенню загальної ефективності

роботи психологів у підтримці благополуччя та ефективності роботи правоохоронців. Цей підхід підвищує повноту та достовірність результатів, забезпечуючи цілісне розуміння сприйняття учнів.

Дана методика є спробою розплутати хитросплетіння уявлень курсантів про діяльність психологів у Національній поліції України. Поєднуючи кількісний та якісний підходи, ми прагнемо надати детальне розуміння переваг та недоліків, які приписуються ролі психологів у правоохоронному контексті. Висновки, отримані в результаті цього дослідження, можуть слугувати основою для прийняття обґрунтованих політичних рішень, вдосконалення підготовки та стратегічних заходів, спрямованих на максимізацію позитивного впливу психологів на благополуччя поліцейських. Зрештою, це дослідження має на меті зробити внесок у постійний діалог щодо оптимізації психологічної служби в Національній поліції, сприяючи формуванню стійкої та психологічно підтриманої правоохоронної спільноти.

Аналіз досліджень: Методика діагностики соціальної фрустрації

Методика "Діагностика соціальної фрустрованості" має на меті оцінити рівень задоволеності людей у різних сферах їхнього життя, використовуючи шкалу від "повністю задоволений" до "повністю незадоволений". Дослідження, що використовувало цю методологію, мало на меті зрозуміти сприйняття учасниками різних аспектів їхнього особистого та професійного життя. Пропонуємо вашій увазі комплексний аналіз результатів дослідження:

Задоволеність освітою. Низький середній бал вказує на помірний рівень незадоволеності освітою серед учасників.

Задоволеність взаємовідносинами. Колеги, командири, підлеглі, дружина/чоловік, батьки, друзі. У різних категоріях стосунків учасники повідомили про помірний рівень задоволеності. Це може свідчити про стійку

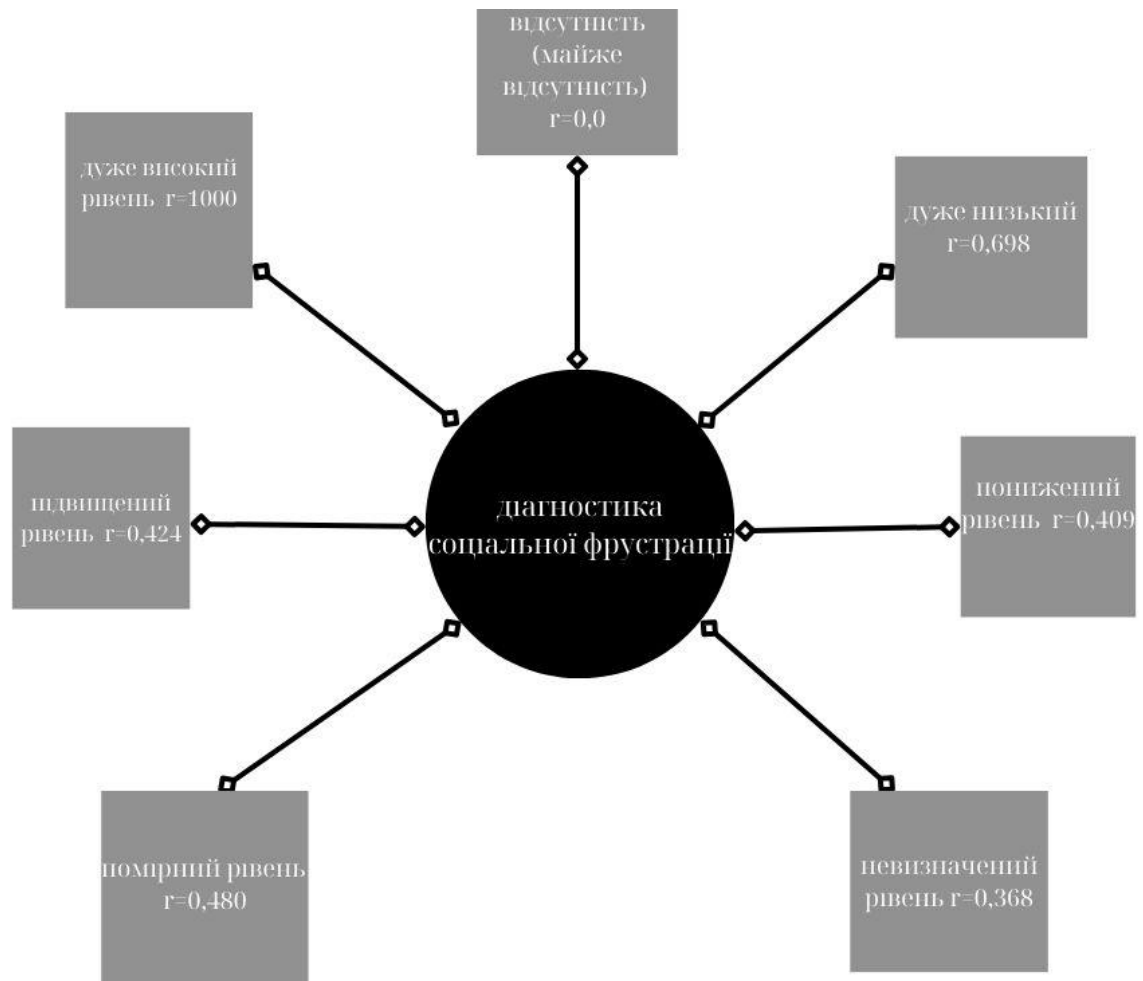
тенденцію до нейтральності або легкої незадоволеності міжособистісною взаємодією.

Задоволеність професійними та житловими умовами. Зміст служби, умови професійної діяльності, становище в суспільстві, матеріальне становище, житлові умови, сервісне та побутове обслуговування. Учасники висловили загальне відчуття нейтральності або помірного незадоволення своїми професійними та побутовими умовами. Це може свідчити про те, що існує потенціал для покращення робочого середовища та загальної якості життя.

Задоволеність сімейною динамікою. Стосунки з дитиною (дітьми), ситуація в суспільстві (державі). Учасники повідомили про дещо вищий рівень задоволеності сімейною динамікою, особливо стосунками з дітьми. Однак середній бал 3 для "Ситуації в суспільстві (державі)" свідчить про певну стурбованість або незадоволеність ширшими суспільними умовами.

Задоволеність різними послугами. Охорона здоров'я, дозвілля, можливість взяти відпустку, можливість вибору місця служби, спосіб життя в цілому. Учасники загалом повідомили про помірний рівень задоволеності різними послугами, включаючи охорону здоров'я, дозвілля та спосіб життя. Однак, як

видається, в деяких сферах є можливості для покращення.

(Рис.2.3.5. Діагностика соціальної фрустрації. Кореляційний аналіз.)

Висновок:

Аналіз дослідження з використанням методики "Діагностика соціальної фрустрації" дає цінну інформацію про рівень задоволеності учасників у різних сферах життя. Стабільний середній бал 2 вказує на переважаюче відчуття нейтральності або легкої незадоволеності в різних аспектах особистого та професійного життя. Хоча це свідчить про базовий рівень задоволеності, є помітні сфери, такі як освіта, соціальні умови та стосунки з дітьми, де учасники висловлюють більшу стурбованість або незадоволеність.

Розуміння цих нюансів сприйняття може спрямовувати втручання та ініціативи, спрямовані на покращення конкретних аспектів життя людей. Подальше якісне дослідження за допомогою відкритих запитань або повторних інтерв'ю може розкрити причини, що лежать в основі рівня задоволеності, і сприяти цілеспрямованому поліпшенню ситуації у важливих сферах. Загалом, це дослідження є основою для прийняття обґрунтованих рішень, спрямованих на підвищення добробуту та задоволеності досліджуваної групи населення.

Аналіз методика самооцінки емоційного стану (За методикою Уессмана-Рікса):

Методика Уессмана-Рікса розроблена для того, щоб забезпечити людей інструментом самооцінки для вимірювання їхнього емоційного стану за різними параметрами. Отримані бали розподіляються за різними діапазонами, що дозволяє інтерпретувати емоційне благополуччя.

- Спокійність - Тривожність:

Максимальний бал: 10

Середній бал: 7

Інтерпретація: Середній бал 7 свідчить про загалом позитивний емоційний стан з точки зору спокою та відносно низький рівень тривожності. Особи, які набрали в цьому діапазоні балів, можуть сприймати себе як емоційно стабільних і здатних ефективно справлятися зі стресами.

- Енергійність-Втомленість:

Максимальний бал: 10

Середній бал: 6

Інтерпретація: Середній бал 6 вказує на помірно позитивну оцінку рівня енергії та контрольовану ступінь втоми. Хоча окремі особи можуть відчувати певну втому, загальний рівень енергії свідчить про задовільний стан самопочуття.

- Піднесення - пригніченість:

Максимальний бал: 10

Середній бал: 6

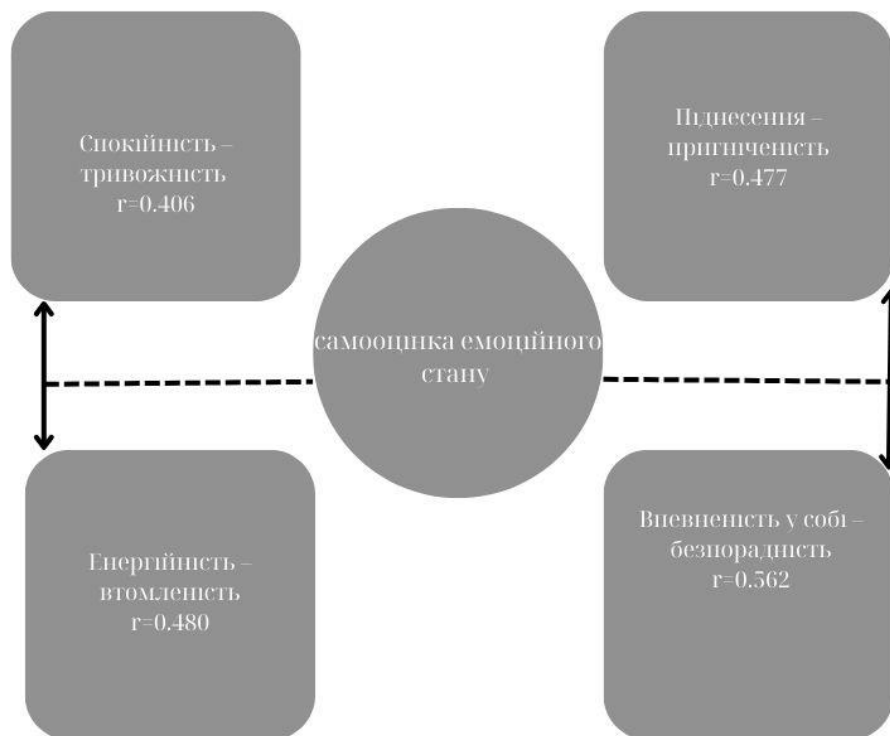
Інтерпретація: При середньому балі 6, люди, швидше за все, відчувають помірний рівень піднесеності і відносно низький рівень депресії. Це свідчить про збалансований емоційний стан з потенціалом для покращення загального піднесеного настрою.

- Впевненість у собі - безпорадність:

Максимальний бал: 10

Середній бал: 7

Інтерпретація: Середній бал 7 відображає позитивну самооцінку з точки зору впевненості в собі та низьке відчуття безпорадності. Особи, які набрали в цьому діапазоні балів, можуть відчувати себе здібними, впевненими та сильними в різних аспектах свого життя.

(Рис.2.3.6. Самооцінка емоційного стану. Кореляційний аналіз.)

Методика самооцінки емоційного стану Уессмана-Рікса призначена для вимірювання різних емоційних вимірів. У контексті дослідження діяльності психолога в національній поліції розуміння емоційного стану індивідів, зокрема поліцейських, може надати цінну інформацію щодо їхнього самопочуття та потенційних сфер, які можуть потребувати психологічної підтримки. Проаналізуємо отримані результати за методиками "Впевненість у собі", "Піднесеність - пригніченість", "Енергійність - втома" та "Спокій - тривожність":

Впевненість у собі - безпорадність:

Коефіцієнт кореляції 0,562 між впевненістю в собі та безпорадністю свідчить про помірну позитивну кореляцію. Це вказує на те, що особи, які

повідомляють про вищий рівень впевненості в собі, також, ймовірно, повідомляють про нижчий рівень безпорадності. У контексті роботи в поліції це може мати вирішальне значення, оскільки впевненість у собі може сприяти ефективному прийняттю рішень і вирішенню проблем, тоді як нижчий рівень безпорадності може свідчити про кращі здібності до подолання труднощів.

Піднесеність - Депресія:

Коефіцієнт кореляції 0,477 між самопочуттям і депресією свідчить про помірний позитивний зв'язок. Це означає, що особи, які відчують більш високі підйоми настрою, також можуть бути менш схильні до депресивних станів. Для поліцейських підтримання позитивного настрою має важливе значення для стійкості та загального психологічного благополуччя, особливо в умовах високого рівня стресу.

Енергійність - Втоменість:

Коефіцієнт кореляції 0,480 між енергією та втомою вказує на помірну позитивну кореляцію. Це свідчить про те, що особи з вищим рівнем енергії, швидше за все, відчують нижчий рівень втоми. У контексті правоохоронної діяльності підтримка достатнього рівня енергії має вирішальне значення для оптимального виконання роботи та стійкості перед обличчям складних завдань і непередбачуваних ситуацій.

Спокійність - тривожність:

Коефіцієнт кореляції 0,406 між спокоєм і тривогою свідчить про помірну позитивну кореляцію. Це означає, що особи, які повідомляють про вищий рівень спокою, з більшою ймовірністю повідомляють про нижчий рівень тривожності. У сфері поліцейської діяльності управління тривогою має вирішальне значення для прийняття рішень, ефективної комунікації та загальної ефективності роботи. Високий рівень спокою може сприяти кращому управлінню стресом.

Інтерпретація та міркування:

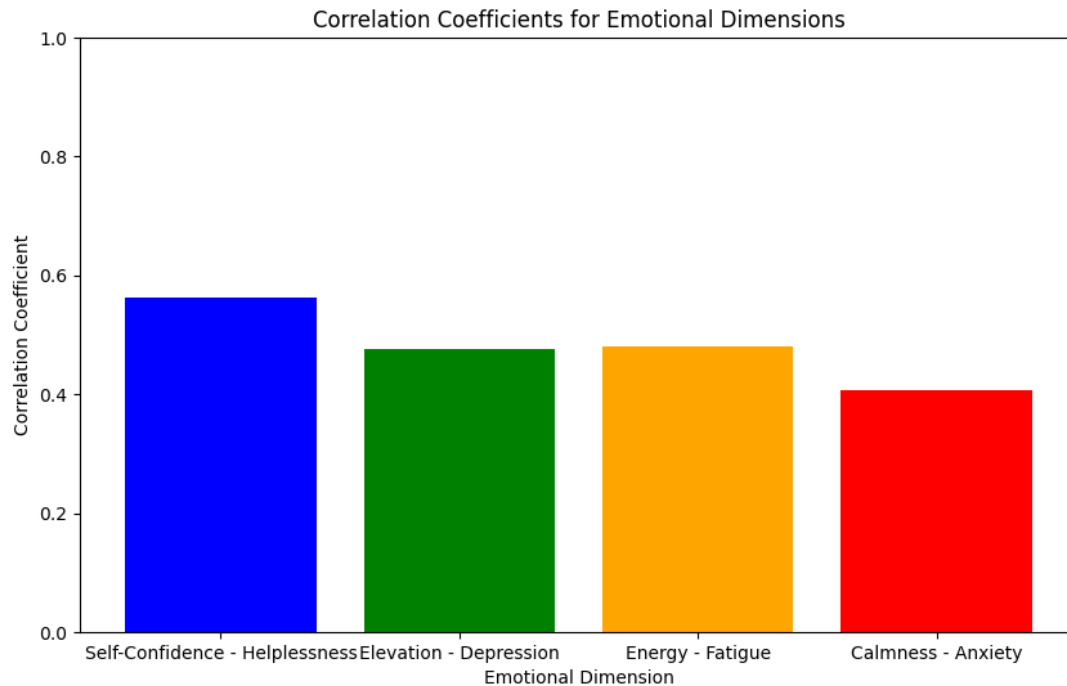
Позитивні кореляції, виявлені під час аналізу цієї методики, вказують на те, що певні емоційні стани мають тенденцію до співіснування. Наприклад, вища впевненість у собі пов'язана з нижчим рівнем безпорадності, а вищий рівень піднесеності - з нижчим рівнем депресії.

Ці висновки можуть слугувати орієнтиром і стратегій підтримки в національній поліції. Наприклад, програми, спрямовані на підвищення впевненості в собі та покращення настрою, можуть опосередковано сприяти зменшенню почуття безпорадності та депресії.

Важливо враховувати, що кореляція не означає причинно-наслідковий зв'язок. Подальші якісні дослідження та всебічне розуміння контексту необхідні для отримання дієвих висновків щодо діяльності психологів у національній поліції.

Дослідження може виграти від додаткових вимірів, таких як вплив цих емоційних станів на виконання роботи, механізми подолання труднощів та загальне психологічне благополуччя.

Таким чином, метод Уессмана-Рікса забезпечує цінну основу для розуміння емоційних станів працівників Національної поліції. Виявлені позитивні кореляції можуть стати основою для цілеспрямованого впливу, спрямованих на покращення емоційного благополуччя та підтримку роботи психологів, які задовольняють специфічні потреби поліцейських.

(Рис.2.3.7. Кореляційний коефіцієнт емоційного стану.)

Висновок:

У динамічному ландшафті правоохоронних органів присутність психологів у поліцейських організаціях має вирішальне значення, сприяючи як благополуччю офіцерів, так і ефективному функціонуванню силових структур. Цей аналіз заглиблюється в результати дослідження, що вивчає соціально-психологічні виміри свободи психолога в Національній поліції України. Дослідження має на меті пролити світло на ступінь автономії та впливу, яким володіють психологи, орієнтуючись у складній взаємодії соціальних та психологічних факторів в унікальному контексті українських правоохоронних органів.

Аналіз методики Уессмана-Рікса свідчить про загалом позитивну самооцінку емоційних станів за різними вимірами. Учасники в середньому сприймають себе як спокійних, енергійних, піднесених і впевнених у собі. Оцінки

знаходяться в діапазоні від "дуже добре" до "добре", що свідчить про сприятливий емоційний стан.

Хоча ці результати свідчать про позитивний загальний емоційний стан, важливо враховувати індивідуальні відмінності та потенційний вплив контекстуальних факторів на самооцінку. Подальше дослідження за допомогою якісних показників або подальших оцінок може забезпечити більш повне розуміння емоційних нюансів, які відчують люди.

З практичної точки зору, люди з такими показниками можуть отримати користь від підтримки або посилення позитивних механізмів подолання труднощів, розвитку життєстійкості та роботи з будь-якими конкретними сферами, де бажано покращити ситуацію. Крім того, цей метод самооцінки може бути цінним інструментом для постійного моніторингу емоційного благополуччя, спрямованих на покращення загального емоційного здоров'я.

Висновок до Розділу II

Дослідження соціально-психологічного виміру діяльності психологів у Національній поліції України увінчалось глибоким і детальним розумінням складної взаємодії між індивідуальною та організаційною динамікою в контексті правоохоронної діяльності. Кожен підрозділ дослідження представив окремі точки зору, які в сукупності проливають світло на багатогранну природу ролі психологів та виклики, з якими вони стикаються в цьому унікальному середовищі.

Емпіричне дослідження соціально-психологічного виміру. Емпіричне дослідження слугує основою цього дослідження, пропонуючи цінну кількісну інформацію про психологічний ландшафт психологів у Національній поліції. За допомогою структурованих оцінок та стандартизованих інструментів ми зібрали емпіричні дані щодо акцентуацій характеру, емоційних станів та рівнів соціальної

фрустрації. Ця емпірична база встановлює орієнтир для розуміння домінуючого соціально-психологічного ландшафту та прокладає шлях для науково обґрунтованих інтервенцій та політик.

Аналіз вибірки. Поглиблений аналіз вибірки дослідження розкриває різноманітний спектр акцентуацій характеру, темпераментних особливостей та рівнів соціальної фрустрованості серед психологів Національної поліції. Цей підрозділ не лише заглиблюється в демографічні характеристики учасників, але й виявляє закономірності, кореляції та варіації всередині вибірки. Багатство аналізу вибірки сприяє не лише вивченню індивідуального рівня, але й ширшому розумінню колективної психіки психологів, які працюють у цій відповідальній професії.

Характеристика методів дослідження. Характеристика методів дослідження підкреслює методологічне розмаїття, використане в цьому дослідженні. Інтегруючи добре відомі інструменти, такі як опитувальник К. Леонгарда-Г. Шмішека та опитувальник К. Леонгарда-Г. Шмішека. Шмішека, діагностика соціальної фрустрації, методика Уессмана-Рікса та особистісний опитувальник, ми застосували цілісний підхід. Тріангуляція кількісних та якісних методів додає глибини нашому розумінню, визнаючи, що соціально-психологічний вимір вимагає багатогранної дослідницької лінзи.

Аналіз результатів. Ретельний аналіз результатів дозволяє виявити закономірності та кореляції, що мають вирішальне значення для розшифрування соціально-психологічної динаміки. Позитивні кореляції між певними рисами характеру та емоційними станами в поєднанні з розумінням сфер соціальної фрустрації дають змогу отримати практичні висновки. Цей аналіз діє як компас, що спрямовує формулювання цільових інтервенцій та рекомендацій, спрямованих на зміцнення психологічної стійкості психологів у Національній поліції.

Висновки та майбутні напрямки:

Наслідки цього дослідження виходять за межі нашого повсякденного розуміння. Знання, отримані в результаті емпіричного дослідження та методологічних розвідок, створюють основу для науково обґрунтованих інтервенцій, навчальних програм та організаційних політик. Вирішення соціально-психологічних проблем у Національній поліції потребує постійних досліджень, адаптивних стратегій та відданості благополуччю тих, кому довірено психічне здоров'я інших.

Отже, це комплексне дослідження є значним внеском у розуміння соціально-психологічних аспектів роботи психологів у Національній поліції України. Емпірична база в поєднанні з методологічною різноманітністю та глибоким аналізом позиціонує це дослідження як каталізатор позитивних змін у правоохоронних органах. Подальша співпраця між дослідниками та практиками буде особливо важливою для формування психологічно стійкої та ефективної Національної поліції.

Висновок

У цьому комплексному дослідженні здійснено багатогранне вивчення діяльності психолога у складній сфері діяльності Національної поліції України. Шлях від теоретичного аналізу до емпіричних досліджень дозволив отримати цінну інформацію, виявивши як сильні, так і слабкі сторони, притаманні дослідженню. Осмислюючи отримані результати, ми визнаємо зроблений внесок і визначаємо шляхи для майбутніх досліджень, усвідомлюючи нюанси викликів, з якими стикаються психологи в цьому складному і динамічному середовищі. Зосередженість дослідження на соціальних та психологічних аспектах діяльності психологів підкреслює роль цих фахівців у формуванні загальної організаційної культури. Практичне застосування включає ініціативи, спрямовані на

формування позитивної та сприятливої культури, в якій пріоритетами є психічне здоров'я, комунікація та співпраця між працівниками поліції.

По суті, практичне значення цього дослідження полягає в тому, що воно може безпосередньо впливати на практику та інтервенції в Національній поліції України. Враховуючи соціально-психологічні аспекти, виявлені в дослідженні, Національна поліція може працювати над створенням середовища, яке не лише підтримує психічне здоров'я та благополуччя, а й підвищує загальну ефективність та стійкість всієї поліції. Практичні наслідки дослідження виходять за рамки індивідуального благополуччя і впливають на організаційну культуру та ефективність правоохоронної діяльності в Україні.

Позитивні аспекти дослідження:

Теоретичний аналіз діяльності психолога:

Теоретичний аналіз заклав міцний фундамент, заглибившись у концептуальні основи ролі психологів у правоохоронних органах. Він забезпечив концептуальну основу для подальших досліджень, подолавши розрив між теоретичними знаннями та практичним застосуванням.

Крос-культурні наративи:

Вивчення крос культурних наративів додало дослідженню глобального виміру, визнавши культурні нюанси, які формують функції психологів. Визнання цих культурних відмінностей підвищує застосовність інтервенцій і стратегій, сприяючи більш інклюзивному підходу до психологічної підтримки.

Функціональна діяльність і психологічна підтримка:

Аналіз функціональної діяльності підкреслив невід'ємну роль психологів у наданні психологічної та інформаційної підтримки поліції. Це визнання має

вирішальне значення для визнання та посилення цих механізмів підтримки в правоохоронних органах.

Профайлінг у Національній поліції України:

Дослідження практики профайлінгу продемонструвало, що слідчі методики еволюціонують. Профайлінг як психологічний інструмент був ретельно вивчений, щоб пролити світло на його застосування в унікальному ландшафті Національної поліції України.

Емпіричне дослідження соціально-психологічного виміру:

Емпіричне дослідження сприяло кількісному вивченню соціально-психологічних аспектів діяльності психологів. Використання стандартизованого інструментарію дозволило систематично дослідити риси характеру, емоційні стани та рівень соціальної фрустрованості, що дало змогу отримати цінний зріз психологічного ландшафту.

Аналіз характеристик вибірки:

Детальний аналіз вибірки дослідження додав глибини розумінню індивідуальних відмінностей. Демографічні дані та закономірності у вибірці сприяли більш тонкій інтерпретації емпіричних результатів.

Характеристика методів дослідження:

Характеристика методів дослідження підкреслює методологічне розмаїття, яке було використано в дослідженні. Завдяки використанню загальновизнаних інструментів та особистого опитувальника, дизайн дослідження продемонстрував комплексний підхід, що поєднує кількісні та якісні методології.

Аналіз результатів дослідження:

Ретельний аналіз результатів дозволив виявити кореляції та закономірності, що мають вирішальне значення для розуміння соціально-психологічної динаміки

в Національній поліції. Ці висновки слугують відправною точкою для розробки цільових інтервенцій та вдосконалення існуючих механізмів підтримки.

Недоліки та роздуми про майбутню роботу:

Обмежена можливість узагальнення:

Вибірка дослідження, хоча і є інформативною, може мати обмеження з точки зору узагальнення. Майбутні дослідження можуть включати більші та різноманітніші вибірки для підвищення зовнішньої достовірності висновків.

Контекстуальна специфіка:

Дослідження було зосереджене на Національній поліції України, і хоча ця специфіка є цінною, вона може обмежити можливість узагальнення певних висновків в інших правоохоронних контекстах. Майбутні порівняльні дослідження в різних поліцейських середовищах можуть запропонувати ширшу перспективу.

Якісна глибина:

Хоча в дослідженні було використано поєднання кількісних та якісних методів, більш широке якісне дослідження могло б забезпечити глибше розуміння суб'єктивного досвіду психологів. Якісні методики, такі як глибинні інтерв'ю, можуть доповнити кількісні результати.

Перспективи:

Це дослідження насамперед надає моментальний знімок соціально-психологічних вимірів. Майбутні дослідження можуть включати лонгitudні перспективи для відстеження змін у часі, що дасть змогу більш динамічно зрозуміти досвід психологів у Національній поліції.

Інтеграція стратегій втручання:

Хоча дослідження виявило закономірності та виклики, майбутні дослідження можуть заглибитися в ефективність конкретних стратегій втручання. Розуміння того, як втручання впливають на самопочуття та ефективність роботи психологів, є важливим для вдосконалення механізмів підтримки.

Заключні зауваження:

Отже, це дослідження висвітлює багатогранність діяльності психологів у Національній поліції України. Теоретичний аналіз, крос культурні наративи, емпіричні дослідження та методологічні характеристики в сукупності сприяють зростанню обсягу знань у цій галузі. Виявлені сильні сторони підкреслюють важливість ролі психологів, тоді як визнані обмеження надають можливості для вдосконалення та розширення.

Зазираючи в майбутнє, ми бачимо, що розпочата тут робота закладає основу для подальших досліджень. Динамічна природа правоохоронної діяльності вимагає постійних досліджень, адаптації та інновацій. Усунувши виявлені недоліки та спираючись на сильні сторони дослідження, майбутні наукові пошуки можуть ще більше збагатити наше розуміння ролі та благополуччя психологів у складному середовищі Національної поліції. Це наукове дослідження є свідченням прагнення підвищити психологічну стійкість та ефективність тих, хто покликаний захищати громади в Україні.

Список використаних джерел

1. Alispahic S. Definition of police psychology: The role of psychologist in the police [Електронний ресурс] / Sabina Alispahic // March 2021 // Technium social science journal – Режим доступу до ресурсу: -

https://www.researchgate.net/publication/350007928_Definition_of_police_psychology_The_role_of_psychologist_in_the_police

2. Baboselac-Marić, M. Obilježja policijske kulture. Policija i sigurnost, 23 / 2014 /, 239-250.
3. Bartol, C. R. (1996). Police psychology: Then, now, and beyond. Criminal Justice and Behavior // 23(1), 70-89.
4. Bartol, C. R., and Bartol, A. M. (2006). Current perspectives in forensic psychology and criminal justice. Sage Publications, Inc.
5. Cherry K. 5 Important Social Psychology Concepts [Електронний ресурс] / Kendra Cherry // November 03, 2023 // verywell mind // University – Режим доступу до ресурсу: - <https://www.verywellmind.com/things-you-should-know-about-social-psychology-2795903#:~:text=Learning%20more%20about%20social%20psychology,social%20relationships%20influence%20individual%20functioning>
6. Douglas J. E. Burgess M. Criminal Profiling - A Viable Investigative Tool Against Violent Crime / Journal FBI Law Enforcement Bulletin Volume: 55 // December 1986 // с. 9-13
7. Monfared J. What is Police Psychology and Is It a Career for You? [Електронний ресурс] / Jasmine Monfared // Palo Alto University – Режим доступу до ресурсу: - <https://concept.paloalto.edu/resources/business-of-practice-blog/what-is-police-psychology-and-is-it-a-career-for-you>
8. WHAT IS CRIMINAL PROFILING AND WHAT IS ITS ROLE IN LAW ENFORCEMENT? [Електронний ресурс] / Florida // Criminal Justice. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ucf.edu/online/criminal-justice/news/what-is-criminal-profiling-and-what-is-its-role-in-law-enforcement/>

9. Flourish Itulua-Abumere. Criminal Profiling. // How effective is criminal profiling? Roehampton University, London, 2012. 10 с.
10. Дідковська-Бідюк М. В. Профайлінг як метод профілактики протиправних дій / Дідковська-Бідюк М. В.. // УДК 159:343.9.01. – 2017. – №2. – С. 10.
11. Католик Г. В. ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ПСИХОЛОГА В КОНТЕКСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ТА МОЛОДІ / Галина Вікторівна Католик. // Психологічне здоров'я особи і суспільства. – 2012. – №6. – С. 10.
12. Кокун О.М.,. ЗБІРНИК МЕТОДИК ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЗА КОНТРАКТОМ ДО ДІЯЛЬНОСТІ У СКЛАДІ МИРОТВОРЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ [Електронний ресурс] / Кокун О.М.,. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <https://core.ac.uk/download/pdf/32309843>.
13. КРИМІНАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ: ОСОБЛИВОСТІ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ, ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ ТА ЗЛОЧИННИХ ГРУП. // МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ. – 2018. – С. 52.
14. Кримінальний аналіз у діяльності поліції : [Електронний ресурс] - Режим доступу :<https://www.slideshare.net/NationalPolice/ss-75925350>
15. Кримінологія: Підручник // За заг. ред. Л. С. Сміяна, Ю. В. Нікітіна / Київ: Національна академія управління, 2010. 496 с.
16. Нестерова І.А., Мацола М.І. Кримінологічне профілювання як один із сучасних напрямів запобігання злочинності. // Порівняльно-аналітичне право. – 2019. – с. 182–185.

- 17.Орищин-Буждиган Л. С. Математичні методи у психології / Л. С. Орищин-Буждиган. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. – 179 с. – (УДК 159.9.072.5).
- 18.Боковець О. Соціальна психологія / О. Боковець, Б. Андрійцев. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 242 с. – (УДК 316.6 (075.8)).

Додатки

Додаток 1

Тренінгова програма: Посилення психологічної підтримки в Національній поліції України

Модуль 1: Розуміння соціально-психологічного підґрунтя.

Мета: Надати учасникам комплексне розуміння соціально-психологічних аспектів діяльності Національної поліції України.

- Вступ до психології правоохоронної діяльності.
- Огляд ролі психологів у правоохоронних органах.
- Розуміння соціально-психологічних викликів, характерних для Національної поліції.
- Теоретичні основи
- Вивчення теоретичних засад, на яких ґрунтується практика роботи психологів у поліції.
- Інтеграція теоретичних знань у практичне застосування.

Модуль 2: Крос-культурна компетентність у психологічній підтримці

Мета: Озброїти учасників навичками надання культурно-чутливої психологічної підтримки.

- Крос культурні наративи
- Вивчення крос культурних наративів та їх значення для психологічної підтримки.
- Стратегії культурно-компетентного втручання.
- Тематичні дослідження та рольові ігри
- Аналіз конкретних ситуацій для виявлення культурних нюансів.
- Рольові сценарії для практики культурно-чутливої комунікації.

Модуль 3: Розробка індивідуальних програм підтримки

Мета: Навчити учасників розробляти та впроваджувати програми психологічної підтримки, адаптовані до потреб психологів Національної поліції.

- Емпіричні висновки дослідження
- Практичне застосування результатів соціально-психологічного дослідження.
- Визначення акцентуацій характеру, емоційних станів та рівня соціальної фрустрованості.
- Розробка та реалізація програми
- Розробка індивідуальних програм підтримки на основі виявлених потреб.
- Стратегії ефективного впровадження та оцінки програм.

Модуль 4: Вдосконалення практик профілювання

Мета: Поглибити навички учасників у застосуванні методології профайлінгу для ефективних кримінальних розслідувань.

- Профайлінг у правоохоронних органах
- Огляд практики профайлінгу в Національній поліції України.
- Інтеграція психологічних знань у кримінальні розслідування.
- Практичні вправи
- Практичні вправи з відпрацювання технік профайлінгу.
- Аналіз конкретних прикладів для практичного застосування.

Модуль 5: Організаційна політика для психологічного благополуччя

Мета: Розробити організаційну політику, яка надає пріоритет соціально-психологічному благополуччю психологів Національної поліції.

- Розробка політики
- Створення політик, які визнають і вирішують соціально-психологічні проблеми.
- Забезпечення узгодженості з цілями та цінностями організації.
- Стратегії впровадження
- Стратегії ефективної комунікації та впровадження політик.
- Механізми постійного моніторингу та адаптації.

Модуль 6: Просування позитивної організаційної культури

Мета: Сприяти формуванню позитивної та сприятливої організаційної культури в Національній поліції.

- Роль психологів в організаційній культурі
- Розуміння внеску психологів у формування загальної культури.
- Визначення ключових елементів позитивної організаційної культури.
- Командоутворення та комунікація
- Методи налагодження позитивної комунікації в команді.
- Вправи на командоутворення для покращення співпраці.

Модуль 7: Постійний моніторинг та адаптація

Мета: Ознайомити учасників з інструментами для постійної оцінки та адаптації структур підтримки.

- Важливість постійного моніторингу в психології правоохоронних органів.
- Розробка механізмів постійного оцінювання.
- Адаптивні стратегії

- Стратегії адаптації структур підтримки у відповідь на виклики, що змінюються.
- Створення культури постійного вдосконалення.
- Підсумки та сесія зворотного зв'язку

Мета: Підсумувати ключові висновки, зібрати відгуки учасників та обговорити плани впровадження.

- Огляд ключових понять
- Роздуми та ідеї учасників
- Плани дій для впровадження

Зворотній зв'язок та сесія запитань і відповідей

Ця навчальна програма покликана надати психологам Національної поліції знання, навички та стратегії, необхідні для ефективного подолання соціально-психологічних складнощів, пов'язаних з їхньою роботою. Модулі побудовані таким чином, щоб сприяти інтерактивному навчанню, практичному застосуванню та постійному вдосконаленню в динамічному контексті правоохоронної діяльності в Україні.

Додаток 2

Текст опитувальника (К. Леонгарда-Г. Шмішека)

Інструкція: Вам пропонується відповісти на 88 запитань, які стосуються різних сторін Вашої особистості. Якщо Ви згодні із ствердженням, поставте в реєстраційному бланку поруч з номером запитання знак + (так), якщо ні – знак – . Довго над питаннями не розмірковуйте, правильних і неправильних відповідей немає.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44
45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66
67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88

1. У Вас часто веселий і безтурботний настрій?
2. Ви чутливі до образ?
3. Чи буває так, що у Вас на очі навертаються сльози в кіно, театрі, в бесіді тощо?
4. Зробивши щось, Ви сумніваєтеся, чи все зроблено правильно, до тих пір, поки ще раз не переконаєтеся в тому, що все зроблено правильно?
5. В дитинстві Ви були таким же сміливим і відчайдушним, як усі Ваші однолітки?
6. Чи часто у Вас змінюється настрій від стану безпричинної радості до стану глибокого суму?
7. Чи є Ви центром уваги в колективі, в компанії?
8. Чи буває так, що Ви безпричинно знаходитеся в такому буркотливому настрої, що з Вами краще не розмовляти?
9. Ви серйозна людина?
10. Чи здатні Ви захоплюватися будь-чим?
11. Ви підприємливий?

12. Ви швидко забуваєте, якщо Вас хтось образить?
13. Чи Ви м'якосердий?
14. Опускаючи лист у поштову скриньку, чи перевіряєте Ви, проводячи рукою по щілині скриньки, що лист повністю впав?
15. Чи прагнете Ви бути в числі кращих співробітників?
16. Чи бувало Вам страшно в дитинстві під час грози або при зустрічі з незнайомим собакою, а може, таке відчуття буває і тепер?
17. Чи прагнете Ви в усьому і всюди дотримуватися порядку?
18. Чи залежить Ваш настрій від зовнішніх обставин?
19. Чи люблять Вас Ваші знайомі?
20. Чи часто у Вас буває відчуття сильного внутрішнього занепокоєння, відчуття можливої біди, неприємності?
21. У Вас часто буває дещо пригнічений настрій?
22. Чи була у Вас хоча б один раз істерика або нервовий зрив?
23. Чи важко Вам усидіти на одному місці?
24. Якщо до Вас поставилися несправедливо, чи енергійно Ви відстоюєте свої інтереси?
25. Чи можете Ви зарізати курку, вівцю?
26. Чи роздратовує Вас, якщо вдома занавіска або край скатертини висять нерівно, і чи відразу Ви прагнете поправити їх?
27. У дитинстві Ви боялися залишатися один у будинку?
28. Чи часто у Вас безпричинно змінюється настрій?

29. Чи завжди Ви прагнете бути достатньо сильним фахівцем у своїй справі?
30. Чи швидко Ви починаєте злитися або впадати в гнів?
31. Чи можете Ви бути дуже веселим?
32. Чи буває так, що відчуття повного щастя буквально пронизує Вас?
33. Як Ви думаєте, чи вийшов би з Вас ведучий, конференсьє в концерті, виставі?
34. Ви звичайно виказуєте свою думку достатньо відверто і недвозначно?
35. Вам важко переносити вид крові? Чи не викликає це у Вас неприємного відчуття?
36. Чи любите Ви роботу, де необхідна висока особистісна відповідальність?
37. Чи схильні Ви захищати тих, по відношенню до кого, на Ваш погляд, учинили несправедливо?
38. Вам важко, страшно спускатися в темний підвал?
39. Чи віддаєте Ви перевагу роботі, де необхідно діяти швидко, але не вимагається високої її якості?
40. Чи товариська Ви людина?
41. В школі Ви охоче декламували вірші?
42. Чи тікали Ви в дитинстві з домівки?
43. Чи здається Вам життя важким?
44. Чи буває так, що після конфлікту або образи Ви були до того засмучені, що займатися справою здавалося просто нестерпно?
45. Чи можна сказати, що при невдачі Ви не втрачаєте відчуття гумору?
46. Чи робите Ви першим кроки до примирення, якщо Вас хто небудь образив?

47. Ви дуже любите тварин?
48. Чи повертаєтеся Ви, щоб переконатися, що залишили будинок або робоче місце в порядку?
49. Чи переслідує Вас неясна думка про те, що з Вами, Вашими близькими може трапитися щось страшне?
50. Чи вважаєте Ви, що Ваш настрій дуже мінливий?
51. Чи важко Вам доповідати, виступати перед аудиторією?
52. Чи можете Ви вдарити кривдника, якщо він Вас образить?
53. У Вас велика потреба в спілкуванні з іншими людьми?
54. Ви належите до тих, хто при розчаруванні впадає в глибокий відчай?
55. Вам подобається робота, що вимагає енергійної організаторської діяльності?
56. Чи наполегливо Ви добиваєтеся наміченої мети, якщо на шляху до неї доводиться долати масу перешкод?
57. Чи може трагічний фільм зворушити Вас так, що на очах виступлять сльози?
58. Чи часто Вам важко заснути через те, що проблеми попереднього або майбутнього дня весь час крутяться у Вас у голові?
59. У школі Ви іноді підказували своїм товаришам або давали їм списувати?
60. Чи потрібне Вам велике напруження волі, щоб вночі пройти через кладовище?
61. Чи ретельно Ви стежите за тим, щоб кожна річ у Вашій квартирі була точно на одному й тому ж місці?
62. Чи буває так, що перед сном у Вас гарний настрій, а вранці Ви встаєте похмурим?
63. Чи легко Ви звикаєте до нових ситуацій?

64. Чи бувають у Вас головні болі?
65. Ви часто смієтеся?
66. Чи можете Ви бути привітним із тими, кого явно не цінуєте, не любите, не поважаєте?
67. Ви рухлива людина?
68. Ви дуже переживаєте через несправедливість?
69. Ви настільки любите природу, що можете назвати себе її другом?
70. Йдучи з дому або лягаючи спати, Ви перевіряєте, чи вимкнута скрізь світло і чи замкнуті двері?
71. Ви дуже боязливі?
72. Чи зміниться Ваш настрій при вживанні алкоголю?
73. Раніше Ви охоче брали участь у гуртках художньої самодіяльності, а може, і зараз берете участь?
74. Чи відчуваєте Ви іноді потяг до чогось невідомого, цікавого?
75. Ви розцінюєте життя більш песимістично, ніж радісно?
76. Чи може Ваш настрій змінитися так різко, що стан радості раптом змінюється похмурою пригніченістю?
77. Чи вдається Вам під час спілкування з людьми підняти їм настрій?
78. Чи довго Ви переживаєте гнів, зберігаєте почуття образи?
79. Чи переживаєте Ви довгий час горе інших людей?
80. Чи часто Ви, будучи школярем, переписували сторінки у Вашому зошиті, якщо допускали виправлення?

81. Чи ставитеся Ви до людей більше з недовірою та обережністю, ніж із довірливістю?
82. Чи часто Ви бачите страшні сни?
83. Чи буває, що Ви остерігаєтеся того, що можете кинутися під колеса потягу, що рухається, або вистрибнути з високо розташованого відкритого вікна?
84. У веселій компанії Вам стає веселіше?
85. Чи здатні Ви відволіктися від важкої проблеми, яка вимагає обов'язкового рішення?
86. Ви стаєте менш стриманим і відчуваєте себе більш вільно, якщо приймете алкоголь?
87. У бесіді Ви скупі на слова?
88. Якби Вам необхідно було грати на сцені, Ви змогли б так увійти в роль, щоб забули про те, що це тільки гра?

Ключ до опитувальника

Акцентуації характеру:

Демонстративність ($\times 2$):

Так: 7, 19, 22, 29, 41, 44, 63, 66, 73, 85, 88;

Ні: 51.

Педантичність ($\times 2$):

Так: 4, 14, 17, 26, 39, 48, 58, 61, 70, 80, 83;

Ні: 36.

Застрягання ($\times 2$):

Так: 2, 12, 15, 24, 34, 37, 46, 56, 68, 78, 81;

Ні: 59.

Збудженість ($\times 3$):

Так: 8, 20, 30, 42, 52, 64, 74, 86;

Ні: —

Акцентуації темпераменту:

Гіпертимність ($\times 3$):

Так: 1, 11, 23, 33, 45, 55, 67, 77;

Ні: —.

Дистимність ($\times 3$):

Так: 9, 21, 43, 75, 87;

Ні: 31, 53, 65.

Тривожність ($\times 3$):

Так: 16, 27, 38, 49, 60, 71, 82;

Ні: 5.

Циклотимність ($\times 3$):

Так: 6, 18, 28, 40, 50, 62, 72, 84;

Ні: —.

Екзальтованість ($\times 6$):

Так: 10, 32, 54, 76;

Ні: —.

Емотивність ($\times 3$):

Так: 3, 13, 35, 47, 57, 69, 79;

Ні: 25.

Обробка результатів

Для їх обробки потрібно виготовити трафарети згідно з “ключами”, які накладаються на реєстраційний бланк, заповнений респондентом. Потім здійснюється підрахунок відповідей. Згідно з “ключами” та помножених згідно з ними на 2, 3 або 6. За умови збігу відповіді на питання з “ключем” такої відповіді нараховується 1 бал, при неспівпаданні з “ключем” бали не нараховуються. Максимальна сума балів після помноження – 24. За деякими джерелами, ознаками акцентуації вважається величина більша за 12 балів. Інші вважають, що сума балів у межах від 15 до 19 свідчить лише про тенденцію до того чи іншого типу акцентуації. І лише у випадку перевищення 19 балів риса є акцентуованою.

Додаток 3

Діагностика рівня соціальної фрустрованості

Інструкція: Прочитайте кожне запитання та вкажіть у реєстраційному бланку тільки один варіант відповіді, який найбільш точно характеризує Ваш ступінь незадоволеності-задоволеності своїми досягненнями в різних сферах життєдіяльності.

Чи задоволені Ви	Повністю	Скоріше	Важко	Скоріше	Повністю
------------------	----------	---------	-------	---------	----------

	задоволен й	задоволен й	відповіст и	незадоволен й	незадоволен й
1. Своєю освітою					
2.Взаємовідносина ми з товаришами по службі					
3. Взаємовідносинами з командирами					
4. Взаємовідносинами з підлеглими					
5. Змістом своєї служби в цілому					
6.Умовами професійної діяльності					
7. Своім положенням у суспільстві					
8. Матеріальним станом					
9.Житлово- побутовими умовами					
10. Відносинами з дружиною					
11. Відносинами з дитиною (дітьми)					
12. Відносинами з батьками					
13. Обстановкою в					

суспільстві (державі)					
14. Відносинами з друзями, найближчими знайомими					
15. Сферою послуг і побутового обслуговування					
16.Сферою медичного обслуговування					
17.Проведенням дозвілля					
18. Можливістю проводити відпустку					
19.Можливістю вибору місця служби					
20. Своїм способом життя в цілому					

Обробка результатів

По кожному пункту визначається показник рівня фрустрованості. Він може варіюватися від 0 до 4 балів. Кожному варіанту відповіді присвоюються бали: повністю задоволений – 0, скоріше задоволений – 1, важко відповісти – 2, скоріше незадоволений – 3, повністю незадоволений – 4.

Якщо методика використовується для виявлення показника групи респондентів, то необхідно:

- 1) отримати окремо добутки числа респондентів, які обрали ту чи іншу відповідь, на бал, який присвоюється відповіді;
- 2) підрахувати суму цих добутків;
- 3) розділити її на загальне число респондентів, які відповіли на даний пункт. Можна визначити підсумковий середній індекс рівня соціальної фрустрованості. Для цього треба скласти показники фрустрованості по всіх пунктах і поділити суму на число пунктів (20). В масових обстеженнях вельми показовим є відсоток осіб, які вибрали той або інший варіант відповіді на конкретний пункт.

Інтерпретація результатів

Висновки про рівень соціальної фрустрованості робляться з урахуванням величини бала (середнього бала) за кожним пунктом. Чим більше бал, тим вище рівень соціальної фрустрованості.

- 3,5-4 бали – дуже високий рівень фрустрованості;
- 3,0-3,4 бала – підвищений рівень фрустрованості;
- 2,5-2,9 бала – помірний рівень фрустрованості;
- 2,0-2,4 бала – невизначений рівень фрустрованості;
- 1,5-1,9 бала – понижений рівень фрустрованості;
- 0,6-1,4 бала – дуже низький рівень;
- 0-0,5 – відсутність (майже відсутність) фрустрованості.

Додаток 4

Методика самооцінки емоційного стану (За методикою Уессмана-Рікса)

Інструкція: Виберіть у кожному із запропонованих наборів тверджень те, яке найточніше відображає Ваш стан зараз. Номер твердження, вибраного з кожного набору, обведіть кружечком у відповідному рядку реєстраційного бланку.

Обробка результатів

Список тверджень за всіма шкалами

Спокійність – тривожність

10. Цілковита спокійність. Непохитно впевнений у собі.
9. Виключно холоднокровний, на рідкість впевнений і не хвилююся.
8. Відчуття повного благополуччя. Впевнений і почуваю себе невимушено.
7. В цілому впевнений і вільний від стурбованості.
6. Ніщо особливо мене не турбує. Почуваю себе більш-менш невимушено.
5. Дещо занепокоєний, почуваю себе скуто, трохи стривожений.
4. Переживаю деяку занепокоєність, страх, неспокій або невизначеність. Знервований, хвилююся, роздратований.
3. Значна невпевненість. Вельми травмований невизначеністю. Відчуваю страхи.
2. Величезна тривожність, занепокоєність. Знищений страхом.
1. Повністю збожеволів від страху. Втратив розум. Наляканий труднощами, які не розв'язати.

Енергійність – втомленість

10. Поривання, що не знає перешкод. Життєва сила виплескується через край.

9. Життєздатність, величезна енергія, що б'є через край, сильне прагнення до діяльності.
8. Багато енергії, сильна потреба у дії.
7. Почуваю себе свіжим, у запасі значна енергія.
6. Почуваю себе досить свіжим, у міру бадьорий.
5. Злегка втомився. Лінощі. Енергії не вистачає.
4. Доволі стомлений. У запасі не дуже багато енергії.
3. Велика стомленість. Млявий. Мізерні ресурси енергії.
2. Жахливо стомлений. Майже виснажений і практично не здатний до дії. Майже не залишилося запасів енергії.
1. Абсолютно видихався. Нездатний навіть до самого незначного зусилля.

Піднесення – пригніченість

10. Сильний підйом, запальні веселощі.
9. Збуджений, у піднесеному стані. Сприймає все із захватом.
8. Збуджений, у доброму настрої.
7. Почуваю себе дуже добре. Життєрадісний.
6. Почуваю себе доволі добре, “в порядку”.
5. Почуваю себе трохи пригніченим, “так собі”.
4. Настрій пригнічений і дещо сумний.
3. Пригноблений і почуваю себе дуже пригніченим. Настрій безумовно сумний.
2. Дуже пригнічений. Почуваю себе просто жахливо.
1. Крайня депресія і зневір'я. Пригнічений. Усе чорно й сіро.

Впевненість у собі – безпорадність

10. Для мене немає нічого неможливого. Зможу зробити все, що захочу.
9. Відчуваю велику впевненість у собі. Впевнений у своїх звершеннях.
8. Дуже впевнений у своїх здібностях.
7. Відчуваю, що моїх здібностей достатньо й мої перспективи хороші.
6. Почуваю себе доволі компетентним.
5. Відчуваю, що мої вміння й здібності дещо обмежені.
4. Почуваю себе доволі нездібним.
3. Пригнічений своєю слабкістю й нестатком здібностей.
2. Почуваю себе жалюгідним і нещасним. Втомився від своєї некомпетентності.
1. Давить почуття слабкості й марності зусиль. У мене нічого не виходить.

Інтерпретація результатів

Спочатку визначаються показники за кожною зі шкал

Спокійність-тривожність, Енергійність-втомленість, Піднесення-пригніченість, Впевненість у собі-безпорадність, які відповідають обраному респондентом номеру твердження. Далі обчислюють інтегральний показник емоційного стану респондента за формулою:

$$ЕС = (I1 + I2 + I3 + I4) / 4,$$

де ЕС – інтегральний показник емоційного стану;

I1, I2, I3 та I4 – індивідуальні показники за відповідними шкалами.

ЕС може змінюватися від 1 до 10.

Якщо він знаходиться в межах 8-10 балів, то його можна інтерпретувати як дуже добрий;

у межах 6-7 балів – як добрий;

4-5 балів – як погіршений;

1-3 бали – як поганий і дуже поганий.

Додаток 5

Анкета (автори Ларіонова С.Г. і Католик Г.В.)

Дайте, будь ласка, відповідь на поставленні нижче запитання.

1. Ім'я
2. Вік
3. Стать
4. Релігійна орієнтація
5. Де ви навчаєтесь, Який фах здобуваєте?
6. Ким за фахом хочете бути?
7. Які у Вас актуальні проблеми?
8. Де народились (місто, містечко, село)?
9. Скільки дітей в сім'ї, де Ви вирости ?
10. Чи є у вас психологи у родині? Так, ні
11. Чи хотіли б ви працювати психологом у поліції? Так, ні
12. На Вашу думку, чи потрібен у поліції психолог? Так, ні

13. Чи були психологічні проблеми в родині ? Так, ні.
14. Чи були кримінальні проблеми в родині ? Так, ні.
15. Чи були у вас проблеми у навчанні? Так, ні.
16. Чи була у вас проблемна поведінка у школі? Так. ні
17. Чи проявляли Ви в дитинстві жорстокість до тварин? Так. ні
18. Чи хороші стосунки з однокласниками? Так, ні
19. Чи маєте ви хобі або будь-які здібності? Так, ні
20. Що приносять задоволення або самоповагу?
21. Актуальний психічний стан. Хороший, поганий
22. Які зміни у житті відбулись за час війни? Позитивні, негативні

Додаток 6

Анкета

Уявлення студентів про діяльність психолога в Національній поліції України (автори Ларіонова С.Г. і Католик Г.В.)

Дайте відповідь на нижче наведенні запитання.

Наскільки Ви оцінюєте ефективність діяльності психолога в Національній поліції України?

Інструкція: Прочитайте уважно кожне запитання та вкажіть у реєстраційному бланку тільки один варіант відповіді, який найбільш точно характеризує Ваш ступінь незадоволеності-задоволеності роботи психолога в поліції.

[illegible]

[illegible]